

Kifogástalan ifjú arczzint
On csak a Kiehlhauser H.-féle
GLYCERIN-CRÈME
Párisi hölgypor
és az elismert jóság szappanok használata által ér el.
Raktár: Török József gyógyszer. Budapest.
Azonkívül kapható minden gyógyszerárban, droguistánál és illatszerekedésben.
8295

D' Leras
VAS PHOSPHAT
Ezen vaskészítmény tartalmazza a vér és csontok legfontosabb elemeit. Kétféle gyógyszer vérszegénység, sápkór, gyomorfájdalmak, vérvesztés eseteiben, szabályozza a hőszármot, könnyű emésztető és kiválóképen hölgyeknek, fejlődésben lévő fiatal leányoknak, valamint gyenge gyermekeknek legmelegebben ajánlatos. Egy üveg ára 1 ft 50 kr. Magyarországi főraktár Budapest, Török József gyógyszerár király-utca 12. sz.

REPRODUKÁLO MŰMÉZET
PHOTO-ZINKOGRAFIA
WOLFF
MANFRÉD
VILÁGOS MŰTÉPMŰVÉSZ
Király-utca 30.
BUDAPEST, VI., Király-utca 30.

KWIZDA FELLE
Restitutionsfluid
Ara 1 üveg 4 forint 10 krajczár.
36 és 42 évnyi istállóban, a nagyobb katonai és polgári istállóban használatban, nagyobb farszórás előtti és utáni erősbítesre, rángatózásnál, az idegek megerősítésére, a lovak és idegrendszerrel kiváló tevékenységre képesíti. Valódi csak a fenti vörösgyógy, kapható Ausztria-Magyarország összes gyógyszerárban és droguáriában. Főraktár Magyarországi részére: Török József gyógyszerár Budapest, Király-utca 12. sz. 8425
es. és kiz. osztr.-magyar és román kir. udvari székely, kerületi gyógyszerárnál Kornenburg, Bécs mellett

Legjobb és leghíresebb pipere hölgypor: a
La
VELOUTINE
Különleges Rizapor
BISMUTTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ.
PARIS - 9, rue de la Paix, 9 - PARIS.

Szigeti Hattyu-erémel 1 kor. 20 fill.
Szigeti Hattyu-szappan 80 fillér.
Szigeti Hattyu-mosdóvíz 2 kor.
A mai kor legkifinomultabb bőrápoló szereit. Szépítő, májolt és az aczébör mindenemű tisztántartására feltétlen és biztos elmulasztására. Egyedüli készítője örv. **Buzáth Mártonné gyógyszerár M.-Salgotan.** - Főraktár Budapest: **Török József** gyógyszer. Király-utca 12. 8631

Chocolat SUCHARD
LE MATTERHORN (CERVIN) ÉPÜS RIFFELALP. Suisse
1900

CHINA-BOR
SERRAVALLO, VASSAL
gyöngök, vérszegények és lábbadozók számára.
Kétféle iz. 1900
Legjobban ajánlja és alkalmazza a következő tanárok által: dr. Braun, Dräsche, Kraft-Ebing, Monti, Moscati, Neusser, Schotta, Weinlechner stb. 1000-nél több ismerőssel. Árak: 1/2 literes üveg **ft 1.20**, 1 literes üveg **ft 2.20**. Kapható minden gyógyszerárban. 8542
Serravallo J. gyógyszer. Triestben.

PÁRATLAN A Thymol
FOG-CREME
Legkellemebb, legkifinomultabb és nélkülözhetetlen Fogtisztító-szer tubusokban.
Törvényesen védve. 8524
1 tubus 60 fillér. (30 kr.) - Mindenütt kapható. 6 tubus díszes dobozban 3 kor. 60 fill. bérmenny. Egyedüli készítő és fészétküldési raktár: **Schwartz illatszergyára** hygien. kosmet. labororium Budapest, Damjanich-utca 28. szám. Gyári raktár és fiókület Temesvárott.

FELTÜNÉST
kelt általában a mi eddig felül nem hoztak **schweizi fekete aczél-óránk** remont. Sav. (ugrófedél) pontosan járó művel, másodpercre szabályozva és 3 évi jóállással. Ez óra, mely díszes és szolid kivitelű, aranszergélyű, valódi dupla-arany, korona és nyakló, új foglaltvány-mutatókkal és számtalan elismerő-nyilatkozattal kiuntatva, elegáns és előkelő. Valóságos jeleü jóállási hályeggel ellátva, különösen mint használath óra megválasztás, katonák és hivatalnokoknál stb. nélkülözhetetlen. Mindenki, az is, a kinek aranyórája van, félre teszi azt és hordja a mi fekete garancia-óránkat. Ár **csak 6 ft.** porto- és vámenntve. Ugyanaz valódi dupla-aranybetéttel (mint a rajzon) 7 ft 50 kr. Női órák fekete aczélból nyitra 7 ft 50 kr. Hozzávaló ural vagy női dupla-arany lánccal 3 koronától 6 koronáig díkent. Szállítás utánvétellel. Meg nem felelő visszavétel. Levélpórtó 25 fillér, kártya 10 fillér.
Etablissement d'horlogerie, Basel F. Genf (Schweiz). Társas-társaság. A legmagasabb arisztokracia szállítói. Legjobb beszerzési forrás ismétlődőknak. 8629

Olcsó kerítések!!!
HAIDEKKER SÁNDOR
sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára 8598
Budapesten, VIII. kerület, Üllői-út 48. szám.
Gyárt és szállít: gép- és kézi-sodronyfonatokat, tuskés sodrony, pánthuzalt: erdők, vadaskertek, baromfi-udvarok, gazdasági telkek, kertek, gyümölcsösök, szőlők stb. bekerítésére olcsó árak mellett. Nyaraló-, park- és erkélyrácsokat, valamint csinos és erős kivitelű kapukat és ajtókat vaskeretes sodronyfonat és kovásolt vasból; ugyancsint díszes virággy- és gyepkerítéseket és favédő-kosarakat. Továbbá föld- és kavicsrostákat; szőlőbogyozó-rostákat; magtároló-rostályokat; ökr-száj-kosarakat; szikrafogókat; gabonaválasztó-hengereket, valamint régi választóhengereknek új sodrony-köpenyvel való ellátását. Rostaszöveteket és fonatokat szelelőrostákba.
Árjegyzékek és költségvetések ingyen. — Jutányos és pontos kiszolgálás.

12. SZÁM. 1900. BUDAPEST, MÁRCZIUS 25. 47. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt egész évre 24 korona félévre 12 • Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG (a Világkrónikával) egész évre 16 korona félévre 8 • A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) egész évre 10 korona félévre 5 • Külföldi előfizetőkhez a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

STEFÁNIA FŐHERCEZGNŐ ÉS GRÓF LÓNYAY ELEMÉR HÁZASSÁGA.

A MI HÓNAPOK ÓTA oly élénk és általános érdeklődés tárgya volt: Stefánia özvegy trónörökösné és gróf Lónyay Elemér házassága, immár tényre vált. Az eljegyzést a magyar és osztrák hivatalos lapok múlt vasárnapi azonos tartalmú következő jelentései adták hírül:
"Stefánia főhercegnő özvegy trónörökösné és császári és királyi Fensége, miután Ő császári és apostoli királyi Felségének, mint legfelső családfőnek hozzájárulását és beleegyezését kikérte és megnyerte, jegyet váltott nagy-lónyayai és vásáros-náményi gróf Lónyay Elemér császári és királyi kamarással, a ma-

gyar országgyűlés főrendi háza örökös tagjával.
Az esküvő a remek szépségű miramarei kastélyban ment végbe, mely egykor Miksa főhercegnek, mielőtt mexikói császárrá lett, oly kedves tartózkodási helye volt, s a melyet Stefánia főhercegnő is különösen kedvelt. Itt, hova a természet minden szépségeit pazarul összehalmozta, kívánt belépni az új életbe, melynek útját szíve érzelmei nyitották meg.
Az új frigy Ő Felségének a királynak beleegyezésével létesült s a lovagias, nemes lelkű uralkodó maga is segített elhárítani az akadályokat, maga is segédkeztet nyújtott arra, hogy feledhetetlen egyetlen fiának özvegye elérhesse azt a boldogságot, melyet ettől a házastól remélt.

Stefánia főhercegnő özvegyéről, a ki szíve vonzalmát követve lemondott fényes állásáról, hogy magyar grófné legyen, nem mondhatnánk olyat, a mi ismeretlen volna; hiszen 1881 májusa óta, midőn a tizenhétéves szép belga királyleány a boldogult Rudolf trónörökös neje lett, a magunknak tekintettük őt s igaz szeretettel, hódolattal kísértük élete folyását, osztottunk örömeiben, bánatában s a legőszintébb ragaszkodással kísértük őt most is, midőn tizenegy évi özvegyesség után második házasságra lép.
Leendő férje, gróf Lónyay Elemér, egyike a magyar főri világ kiváló tagjainak. 1863 aug. 24-én született a zempléni megyei Bodrog-Olasziban, s így kilenc hónappal idősebb, mint fejedelmi jogyese, a ki 1864 május 21-én született.

Koller utódai fényképe után.
STEFÁNIA FŐHERCEGNŐ.

Mándy Ferencz fényképe után.
GRÓF LÓNYAY ELEMÉR.

MIRAMARÉBÓL: KILÁTÁS A KASTÉLY TORNYÁRÓL, AQUILEJA FELÉ AZ ALPESEKRE.

Paar Géza rajza.

A Lónyay család igen régi s kétségtelenül az «első foglalás» nemzetségek közé tartozik. A legelső ős, a kitől a mai Lónyay család egyes vonalban leszármazik: a IV. Béla király idejében élt Berenczei Nane, ki a szatmár-megyei Berencze helységben volt birtokos nemes. Ennek fia Jakab comes V. István király korában szatmári főispán volt. A beregmegyei Nagy- és Kis-Lónya helységet s a hozzátartozó birtokokat IV. László király adományozta 1285-ben Berenczei Jakab főispánnak. Az első Berenczei, a ki a régi családi név helyett felvette a «Lónyay» nevet, Bencz (Bencze) volt, a ki egy 1343-iki okmányban már ezen a néven szerepel. S tulajdonképen ez a Bencz tekinthető a mai Lónyay család alapítójának. Az ősrégi család tagjai ezután is nevezetes szerepet vittek történetünkben; Lónyay Zsigmond beregi főispán jelentékeny szerepét eléggé bizonyítja az, hogy 1649-ben a nádori méltóságra jelöltetett. Egyik leánya: Lónyay Anna. Kemény János erdélyi fejedelem fenkölt lelkű neje; a másik: Zsuzsanna, Boeckay István zempléni főispánnal, a hasonló nevű fejedelem oldalági rokonával lépett házasságra.

A jelen században feltűnt Lónyayak közül kiválóbb nevezetességű volt Gábor ungi főispán s Beregmegye főispáni helytartója. Ugyancsak Gábor nevű fia, ki 1805-ben született, igen érdemes helyet foglalt el közéletünkben; már a negyvenes években az ellenzék vezérei közé tartozott s előkelő részt vett a nemzeti élet átalakításában. Kazinczy Ottiliával, Kazinczy Gábor nővérével kötött házasságából hat leány és egyetlen fiú, Ödön, származott, a ki mint kitűnő gazda volt ismeretes. Lónyay Ödönnek neje, a minden családi erényben tündöklő Pázmány Vilma szintén előkelő s régi nemes családból származik, atyja Pázmány Dénes, az 1848-iki képviselőház elnöke volt. Lónyay Ödön és Pázmány Vilma házasságából négy gyermek származott: Gábor, Elemér, Sarolta, ki gróf Alberti Antalhoz, és Vilma, ki gróf Hardenberg Aladárhoz ment nőül.

Gróf Lónyay Elemér iskoláit a sárospataki kollégiumban végezte s 1883-ban a külügyminiszteriumba lépett be mint segéd-fogalmazó. Három év múlva letéve a diplomáciai vizsgát, követségi attachévé nevezte ki s mint ilyen, először is Bukarestben, majd Szent-Péterváron, aztán Brüsszelben nyert alkalmazást. 1889-ben császári és királyi kamarási méltóságot nyert Ó Felségétől. Mint attaché még Londonban volt alkalmazva, de 1892-ben követségi titkárrá léptették elő s ezen minőségben először a szent-pétervári, aztán a párisi, majd 1894-ben a londoni osztrák-magyar nagykövetséghez osztották be. Londonban tartózkodása alatt ugy rendkívül előkelő és meg-

nyerő külső megjelenése, mint szellemessége által kiváló kedveltségnek örvendett az angol udvarnál és a londoni arisztokrácia körében.

Némelyek szerint itt, — mások szerint Abba-ziában, — ismerkedett volna meg Stefánia főherceggasszonnyal. És mint állítják, már ez az első találkozás kölcsönös hatást gyakorolt szíveikre. Londonból nem sokára Stuttgartba helyezték át, midőn egy évre szabadságot kért, melynek nagyobb részét Afrikában töltötte.*

Midőn 1896 nyarán Európába visszatért, a római nagykövetséghez osztották be. Még ugyanez évben testvérével, Gáborral együtt gróffá és a magyar felsőház örökös tagjává nevezte ki a felség.

A következő évben megkapta a követségi tanácsosi címet. 1897-ben a közszereplés teréről visszavonult. Ideje nagy részét újabban bodrog-olaszti birtokán töltötte, hol nagy gondal és szeretettel átalakította az ősi kastélyt, hogy az minden tekintetben méltó legyen jövődéli úrnőjéhez.

Az új úrnővel együtt szálljon zavartalan és állandó boldogság az ősi falak közé.

ALKALMI STROFÁK A HAZASZERETETRŐL.

1900 márczius 15-ikén.**

Áldjon meg az Isten, hogy nem sajnáltatok
Fölvenni mára az ünneplő ruhátok!
Hogy legalább néha a közömbösségből
Még föl-fölríadtok . . .
S legalább ilyenkor eszetekbe jut még,
Hogy magyarok vagytok!

Óh, hazaszeretet, ki vagy te, mi vagy te?
Hogy néha milliók megváltója vagy te,
Hogy néha imádság, — életre-halálra
Hívó riadó vagy . . .

— S másszor mint valami útszéli dologról
Úgy beszélünk rólad!

Óh, hazaszeretet . . . Csak hadd emlegetlek,
Úgy sem élsz már itt, csak az emlékezetnek.
Sivatag időkben a magyar nép szívét
Elforgatták tőled . . .

Szép vagy, gyönyörű vagy! De mikor nem lehet
Megélni belőled!!

Oh, hazaszeretet, pedig hejh nem régen,
De otthon is voltál ezen a vidéken.
Csodákat tettél itt, hogy az-egész világ
Gyönyörködött benne . . .

Ma, elmondanunk is, a legtöbb embernek
Mese-számba menne!

* Azon arczkép, melyet most gr. Lónyay Elemérről bemutattunk, az előbbi évekből való felvétel, körülbelül abból az időből, midőn Stefánia főhercegnővel megismerkedett. Stefánia főhercegnő újabb arczképe mellett közöljük egy kevésbé ismert, 1888 évi képét is, mely egy jelmezes estélyre készült öltözetben tünteti föl.

** Szavaltá szerző a szentesiek márczius 15-iki ünnepélyén.

Petőfi dalában, Kossuth szózatában,
Te lobogtál akkor lelkünk viharában.
Szuronyaink hegyén, babonás hatalmú
Fénynyel te ragyogtál,
Az elesett hősök végső mosolygása
Te voltál, te voltál! . . .

Hát az örök édes anyai szerelmet,
Ki varázslottát át áldott kegyetlennek?
Özvegy menyasszonyok elhagyott szívében
Bűszkén ki dobogtál? . . .
— Magyar honszerelem! de nagy csodátévő
Hatalom is voltál!

Óh, ragyogó múltak édes, szép emléke,
Szállj be ma, s maradj a szívünk közepébe!
Gyógyíts ki mi pártos magyar nyavalyánkból,
S tégy egygyé ez egyben:
Mi árva, mi édes, szép hazánk iránti
Örök szeretetben!

— Magyarok, véreim, nem közülünk ment-e,
Halálba egykor a Kossuth «regimentje»?!
Verje meg az Isten, veretlen se hagyja
A ki elfeledné:
Hogy minden magyarnak ott kell lenni, ha még
Egyszer «azt üzenné»! . . .

Áldjon meg az Isten, hogy nem sajnáltatok
Fölvenni mára az ünneplő ruhátok!
Hogy legalább néha a közömbösségből
Még föl-fölríadtok,
S legalább ilyenkor eszetekbe jut még,
Hogy magyarok vagytok!!

Szabolcska Mihály.

A PONCZI BŰNHÖDÉSE.

Elbeszélés. (Folytatás.)

Irta Mikszáth Kálmán.

Pantalovics György idegességben és asztmában szenvedett. Azt mondta nekem útközben: «Ha ülök, én vagyok Magyarország legegészebb embere; ha tiz lépést teszek, elfogy a lélekzetem, én vagyok a legbetegebb ember a világon.»

Igénytelen, jámbor külseje volt, mint egy marhakupeznek, de a mellette a legdölyösebb despota lakozott benne: szeszélyes, erőszakos, ellenmondást nem tűrő.

Én ajánlottam neki még a vasúton a Veronavillát, minél fogva velem jött, de az első benyomás, a mit Brunner úrra tett, nem igen lehetett kedvező, mert a szegényesebb szobák közül, a földszinten nyitott ki neki nehányat.

— Nézd meg Zsuzsa!

Zsuzsa egy tenyeres-talpas paraszt asszony volt, a kit mint ápolónét hozott magával. Csattanó piros képű, vaskos, olyan terébélyes alsótesttel, mintha egy szénaboglya indulna, igaz is, hogy lehetett rajta vagy tizenöt szoknya.

— Ez nem nekünk való, — mondta Zsuzsa — nincs jobb szobájuk?

— Jobb szoba kell, — magyarázta németül Brunner úrnak.

— Jobb szoba, forgós teremtetten, — kiáltá nevetve Brunner úr. — Ott van az emeleten a Milán király egykori szalonja az erkélylyel, he-he-he.

— Mutassa meg! — szólt közbe hidegen Pantalovics.

Brunner ajkain gúnyos mosoly játszadozott. — Hát tessék felfáradni. Én nem bánom, megmutathatom, de tizenöt forint naponta.

— Csinos lehet! — jegyzé meg Pantalovics egyszerűen.

— Hát kívánják megnézni?

— Persze.

Brunner úr nem minden csodálkozás nélkül vezetett fel minket az emeletre s bizonyos ünnepélyes mozdulattal nyitá ki a történelmi nevezetességű szentélyt.

Pantalovics intett a parasztasszonynak:

— Nézd meg, Zsuzsa!

Ő maga unalmasnak találta volna csak egy pillantást is vetni rá.

Zsuzsa kijelentette, hogy a szoba jó s ha két ágyat tesznek is bele, még mindig igen kényelmesen lehet benne mozogni.

— Alzo bleibt, — mondá ki a végzést Pantalovics György.

— Tizenöt forint naponta, — hangsúlyozta Brunner úr még egyszer, nehogy félreértés forogjon fönn.

— Annyi, annyi, — intett türelmetlenül Pantalovics, — hozassa fel a málhákat.

Két roppant faláda képezte a málhákat. Brunner úr nem minden aggodalom nélkül nézegette. Előkelő urak szép bőrdöngőkkel állítanak be s a négy forintos szobákra is alkuszának. Miféle Isten teremtetése lehet ez a Pantalovics?

Elhatározta, hogy szemmel fogja tartani s midőn Pantalovics felőrá múlva orvost hivatott, Brunner úr megvárta az orvost a lépcsőkön.

— Nos mit mond ön az új vendéghez?

A doktor arczán hideg verejték gyöngyözött.

— Ördögös fickó; megijáram vele. Azt mondja, a mint megvizsgáltam: «Ha kigyógyít ön, kap két darab ezrest; ha ki nem gyógyít és hiába molesztál a patikaszerekkel, lelovom önt, mint egy kutyát. Válasszon!

— És ön mit választott?

— Hogy kigyógyítom.

— Tehát belement a veszedelembe.

— Eh, ostobaság; ha kigyógyítom, megkapom a két ezrest; ha ki nem gyógyítom, meghal s következképp le nem löhet.

— No, ebben igaza lehet.

Az új lakó nem is jött le aznap vacsorálni a hótélbe; fenn a szobában falatoztak a Zsuzsával egy tarisznyából.

Hm, ez különös! Brunner urat nagyon felizgatta a szobalány újságolása. Ez a disztelen étkezés. Egy tarisznyából a szolgálóval! Pfuj! Nem lehet ez úri ember.

E különös dolgokon töprengett Brunner úr még este az ágyában is. Ha olyan gazdag, hogy két ezer forintot igér a doktornak s tizenötöt fizet naponta a szobáért, hisz akkor a legjobb ételeket hozhatná magának. Vagy öltözne-e oly hanyagúl, ha valósággal tömve lenne a tárczája? Brunner úr egész éjjel Pantalovics felől álmodott, a ki szelindek kutya alakjában ugrándozik előtte és valahányszor megrázza magát, vagy egyet mozdít a farkán, mindig egy kör-mőczi arany esik ki belőle.

E csodálatos kutya birtokában jóleső érzésben élt és galagodott Brunner úr, midőn a felesége kegyetlen kézzel felébreszté.

STEFÁNIA FŐHERCEGNŐ RÉGI-BÉCSI JELMEZBEN. — 1888. évi fénykép után.

— Hans, kelj föl, öltözz fel. A Nr. 16. megbolondult, irtóztató patáliákat tesz és rögtön veled kíván beszélni.

Brunner úr összerendezett. Épen Pantalovics volt a Nro. 16.

— Megbolondult? Hogy érted azt, Friderika? — Hát hogy tombol mérgében, pofozza a cselédekét s követeli, hogy állítsanak téged eléje.

Brunner úr kedvetlenül kásmálódott fel s sietett a Pantalovics szobájába.

— Micsoda szobát adott ön nekem? — mennydörgött rá Pantalovics. — Egész éjjel nem tudtam itt aludni. A szomszéd szobában szakadatlanul köhögött valaki.

— Igen, igen, a Nro. 15-ben egy betegünk van, — dadogta Brunner úr, — egy járásbíró.

— No, hát ez egyszerűen türehtetlen. — De mit csináljak, Istenem? — sohajtott Brunner úr, szeméit, mint Kádár, az égre föl-emelve. — Ide végre is tudóbetegnek járnak és . . .

— Hát tegye másúvé. Cserélje el, vagy mit tudom én, mit csináljon. Legjobb lesz, lökje ki onnan . . . lökje ki azt az embert.

— De hisz akkor üresen marad a szoba.

— Természetesen és minden esetre ez a legjobb.

— Legjobb? — kérde Brunner úr bizonyos szemtelen mosolygással. — Kire a legjobb? Hogy méltóztatik azt érteni?

— Úgy értem, hogy a szoba árát én fizetem.

Brunner majd hanyatt esett a csodálkozástól; de mégsem esett hanyatt, hanem csak a kezeit dörzsölte.

— Rendben vagyunk nagyságos uram. — Ez aztán beszéd, forgós teremtetten. Így beszél egy úr, — dünyögte magában, mikor a szobából távozott intézkedni.

Másnap reggel azonban még nagyobb zenebonát csinált Pantalovics. Csengegett s az első pinczért, a ki megjelent, meghajította a eszímájával és követelte Brunner urat, hogy azonnal

ide jöjjön, mert le akarja löni, mint egy átközött verebét.

Brunner bejött nagy szeptegve, Pantalovics fölemelt öklökkel rohant feléje.

— Megint nem tudtam aludni, — bögött fel mint egy vadállat, — megint köhögött valaki a szomszédban.

— Az lehetetlen, — szólt Brunner úr flegmával — a szoba az uraságodé és üres.

— Itt balról köhögött egész éjjel.

— Ah, balról? A Nr. 17-ben. Úgy már lehetséges.

— Ki cselekedte azt? — ordította Pantalovics.

— Ugyanaz a járásbíró, a kit tegnap volt szerencsém említeni.

— Megint? Hiszen azt kilökte tegnap?

— Természetesen, eltávolítottam a Nr. 15-ből, mert azt nagyságod vette ki, de beszállította magát a Nr. 17-be, mert az még üresen állt.

Pantalovics a fogait csikorgatta.

meskedett neki, legott elszállásolta a járásbíró és pedig ezúttal önzetlenül, sőt nagylelkűen, mert fent a második emeleten és lent a földszinten is volt, még a Pantalovicsé fölött egy üres szoba, a honnan esetleg lehangzott vagy felhangzott volna éjjelenként az idegbántó köhészelés, de ő mindezek dacára, az épület másik szárnyába helyezte el a vérköpös járásbíró. Közvetlen a Horváthyék szobája mellé. Brunner úr finom lélek volt s úgy tudta a házat vezetni, mint a hogy egy államférfi vezeti az országot, hogy minden egyes ténye beszélni látszik a közönséghez. A járásbíró szomszéd-sága csak kellemetlen lehetett mindenkire. A Horváthyékhoz való elhelyezés ténye célzatoskat rejt magában. S közelfekvőnek látszott az a föltevés is, hogy az áthelyezés ebben az alakban a Kürtössy-család intrikáira vezethető vissza.

Ilyen viszonyok közt fogamzott meg bennem a terv, hogy közelbepjek és a gonosz Ponczi

Egy napon a kis Ponczi a darazsakkal foglalkozott. Egyik fészket kiásta olyan érdeklődéssel, mint azok, a kik Pompejít és Herkulánomot hozták fölszínre. Épen a délutáni álmaikat aludták a villabeli betegek, a kertben nem volt más, csak a Ponczi.

No, ez a legkedvezőbb idő.

Leszaladtam egy közeli boltba és megvettem ott a legszebb bádög trombitát, aztán visszasiettem vele a kerten keresztül, már messziről rákiáltván a fiúcskára:

— Poncziám lelkem, hoztam magának valamit!

Ponczi élénken pillantott fel, hogy ki szól hozzá, de láthatólag megcsappant a kedve, mikor engem ösmert fel a megszólítóban; nem szaladt felém, mint a gyermekek szoktak ilyenkor, hanem csak úgy félvállról kérde:

— Mit?

— Egy szép trombitát.

A MIRAMAREI KASTÉLY A HEGYOLDALRÓL NÉZVE.

Paer Géza rajza.

— Ön egy infámis ember, hallja! Ha rögtön ki nem hurcolkodik onnan is az az úr, én megyek el egy más villába. Megértette?

— Igenis, igenis, — makogta a kényelmi tanácsos zavartan. — A mi a szobából való kihurcolkodást illeti, azt értem, de a mi a szobát illeti...

— Azt a szobát is én fizetem, — jelentette ki Pantalovics.

Ez megdöbbenette Brunner urat, mert ez már minden fogalmat felülmúlt, a mit magának a gavalérságról alkotott. A mi sok, az már gyanús. Mik ehez képest a legnagyobb gavalérok, a kiket ő ismert, az osztrák főurak? Azoknak a nagyúri volta legfeljebb abban nyilvánul, hogy fotográf-masínájuk van s ingyen veszik le a népet; Pantalovics azonban parancsol és fizet, megfizeti a levegőt, a virágillatot, a kilátást és még a esendet is. Pantalovics úr valóságos üstökös a vendégek közt.

Bár még mindig piszkálta Brunner urat némi gyanakodás, mégis teljes mértékben lenyomta minden egyéni akaratát a szertelen tisztelet, melyet Pantalovics iránt érzett. Vakon enged-

megbűnhődjék, a derék Horváthy-család pedig elégtételhez jusson. Ehhez pedig egy nálamnál hatalmasabb munkatárs kellett. Kiszemeltem a sorsot. Mert a sors néha a maga bolond fejtől is cselekszik, de a leggyakrabban okos emberek mesterségesen fogják az ekéjük elé, ellátják a szükségességekkel és ráhagyják: no most már magadtól csináld tovább!

Közben a Pantalovics alakja is egyre nőtt a villa lakói előtt, mignem valóságosan legendáriussá vált, mint az utolsó Czobor grófé, ki mahagoni fa tüzenél főzte meg angol vendégének a paprikás gulyáshúst, vagy az Eszterházyé, a ki lepuffantotta a tizezer forintos lovat, mert olyan gebét nem használhat semmire. Mikor ugyanis Pantalovics kifizette Brunnernek a heti számláját, visszajárt volna neki az egyik szaszából ötven forint, mire hanyagul intett a kezével: «Oszsa ki a többi a eselések közt.»

Forgós teremtette, ez már valami. Ez már tény. És milyen tény. Brunner úr pedig a tények embere volt s kimondhatlan rajongást kezdett érezni Pantalovics iránt, — a mi épen jól belevágott a terveimbe.

S ezzel felmutattam a napfényben esillogó bádög játékszert.

Ponczi nézte messziről, de meg se mozdult, mintha oda volna gyökerezve.

— Hát nem jön ide?

Nem felelt és nem jött. A gyermekek ösztöne többet ér, mint az öregek tapasztalása.

— Ej ej, Ponczi! Hát nem kell a trombita? Pedig milyen hangja van! No, akkor odaviszem én magam.

S mellőzve a kacskaringós utat, egyenest a gyepen siettem az ajándékkal. Ponczi azonban ezalatt egyre hátrált. A jó Isten tudja, miféle érzés ösztökélte rá.

— Lásza Ponczi ez már nem szép; a helyett, hogy megköszönné az ajándékot, a mit viszek, a helyett, hogy pacsit adna, szökik előlem, mintha valami harapós farkas volnék.

De beszélhettem én annak. A mennyire közeledtem én hozzá, annyira távolodott ő tőlem. Egyszer csak ott voltam a darázsészeknél, de ő meg elszaladt a halas medencéhez. Úgy nézünk egymással farkasszemet.

Közben gyönyörködtem a kibontott darázs-

fészkekben, mely csodálatra ragadhat mindenkit, a ki megnézi. Milyen remekmű! S mi még ok-talanoknak merjük nevezni az állatokat! Milyen nyegleség! Majdnem az összes művészeteket, az egész ipart az állatoktól tanultuk — de milyen nehezen. Az állatok ellenben semmit se tanultak tőlünk s épen annyit tudnak, a mennyit a teremtés utáni első nap.

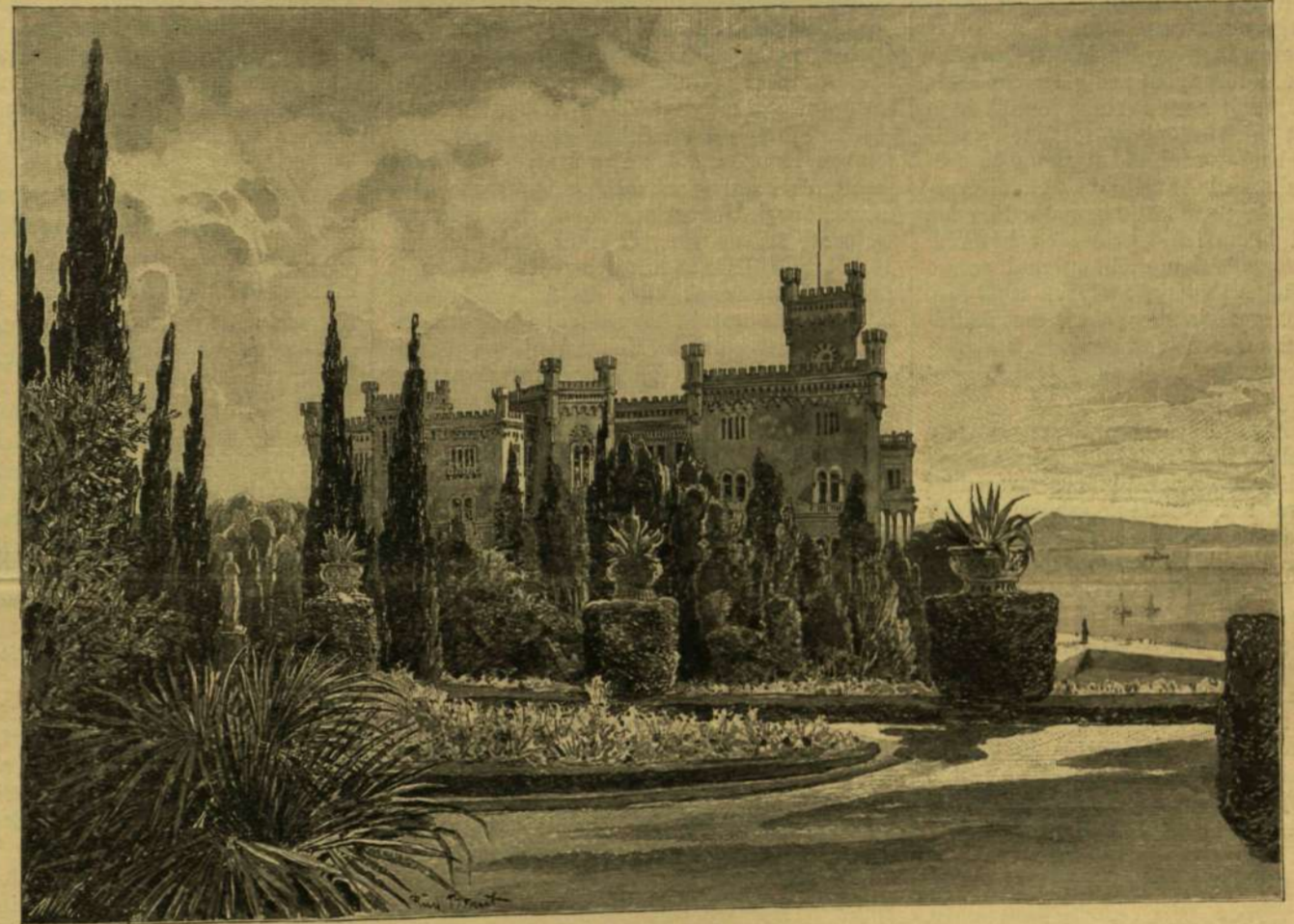
A kis darázs már bizonyosan Ádám és Éva idejében is tudta a papírkészítést, az emberi művészet ellenben még ma sem képes megadni a kartonnak azt a könnyűségét és erősségét együtt. Ezred éveig irtunk órra, köre, vasra, pedig a papír már készen lógott a fák gallyain. Csak oda kellett volna nézni. A kis darázs tarisznyaformában kiakasztotta csodás szövöttjét a fák ágaira. És milyen tökéletes, milyen finom! Az eső lefut a mázos felületéről s a madár át nem bírja vágni a csőrével. Az ember

Mindenek előtt fejszére volna szüksége, mely-lyel a faszalakat elhasogassa, hogy házának külső falait finom tépésszerű anyagból megépítse. Fejszéje nincs, de pótolja a tapogató szarva (Magad uram, ha fejszéd nincs) s nincs az az ács, a ki ügyesebben dolgoznék a szekerczével, mint ő kelme azzal a szarvval.

De malter is kellenék a falak összeragasztásához. Majszter uram, vagyis majszterné asszonyom a miatt se jön zavarba, mert a legjobb malter a nyála. Hozzálat serényen s építi a falakat, a padlatot, a boltozatot, azután az erkélyt, ezt a pompás filigrán, félkerek művet, melyet tizenkét, csinos, könnyű oszlop tart s mely tele van hatszegletes apró kamrácskával, alól minden kamara kis nyílással. Egy egész darázs-kaszárnya. Mindenik erkélyen másfél ezer kamara. Minden erkély után egy sor oszlop következik, aztán megint új erkély és megint

félsziget Karszt hegysorainak szürke szikláí közül tünik elő a kastély mögött a terraszokban felhúzódó pompás babér- és pálmakert. Egy kis paradicsom, a mely a magány néma esőndében bájosan tükröződik vissza, a tenger kékellő vizében. Ez a Triesztől alig hat kilométernyi távolságra eső kies fekvésű kastély a duinói országot legszebb pontján épült. Az «Osztrák-Magyar Monarchia Irásiban és képen» című honismertető munka a következőleg emlíkszik meg Miramare-ról:

«Mennyi magasztos és fájdalmas emléket ébreszt e név a lélekben! Ferdinánd Miksa főherczeg, a haditengerészet akkori főparancsnoka, (a későbbi mexikói császár) egy izben Duinóba hajózáván, a heves bóra vihartól kényszerítve, a Punta di Grignano-nál horgonyt vetett, s ez alkalommal az itt lévő Danau-féle ház és környéke, a hol menedékre talált, annyira megtetszett neki, hogy azonnal elhatározta, hogy itt lakhelyet fog magának építeni. Nem sokára telket vásárolt, s megkezdődött az átalakítás és építés serény munkája. Aránylag rövid idő alatt

A MIRAMAREI KASTÉLY.

tapogatózott, küzdött a vegytan és technika akadályaiival, pedig ott volt az orra előtt a nagy titok a darázs tarisznyájában. Még a lefolyt utolsó században is azt hitték egy ideig, hogy papírt csak rongyból lehet csinálni. A darázs pedig járt, röpködött kevélyen a maga sárgafekete dolmánykájában s újjongva döngte: «No, én növényi anyagból dolgozom!»

Aztán micsoda családból való! Csupa művészek, csupa gyárosok, csupa építésszek. És mennyit dolgoznak!

Minden évben egy házat építeni... De mit, egy házat! Egy egész földalatti várost. Komplikáltat, művészt, mint a Westminster, s ezt egyetlen darázs építi önjerejéből, tótok nélkül. Mérnök, munkás, pallér, minden ő maga.

Mihelyt a levegő melegedni kezd, üreget keres a földben; ha talál, annyi mintha ingyen fundushoz jutna; ha nem talál, váj magának. De hát van-e hozzá csákánya, ásója? Az ugyan nincs, de adott neki az Isten erős állkapozát, azzal szurkálja ki a szükséges lyukat. Egy körül-folyó karzat vezet egy két láb átmérőjű üregbe, hol az új városnak épülnie kell.

oszlopok és megint erkélyek hatvanezer lakosra épített czellákkal.

Mennyi művészet, mennyi pompa, — de mi haszna? Jön a kis Ponczi és kiássa, szétrombolja az egész várost. Hát legyen aztán ilyen körülmények közt valakinek kedve darázsnek lenni és nem csipni, nem dongni. Az ördög tartsa meg az egykedvűségét. Csak azért is dongó, diri-diri-dongó.

— De szép ez a nagy darázsváros, Ponczi. Tudok én még annál egy nagyobb. Jöjjön csak, megmutatom.

De Ponczi makacsul állt meg a szökőkútnál és hogy az alatt se teljék az idő hiába, az aranyezüst halakat dobálgatta kövekkel, csak néha pillantott felém lopva, hogy ott vagyok-e még?

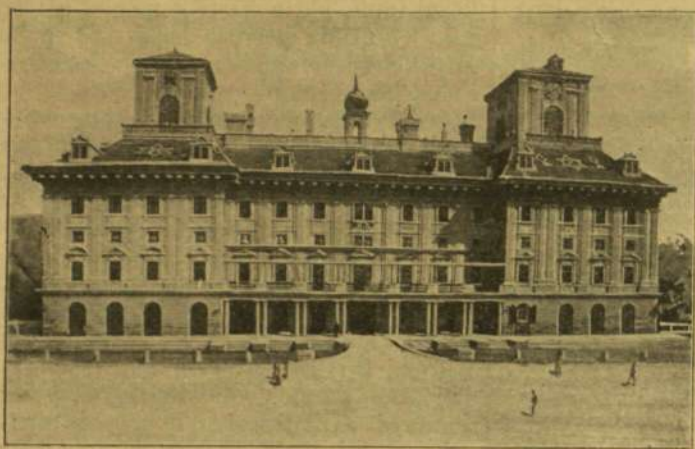
— Hát nem kell a trombita? Szóljon már Ponczi. Mert akkor másnak adom.

(Folytatása következik.)

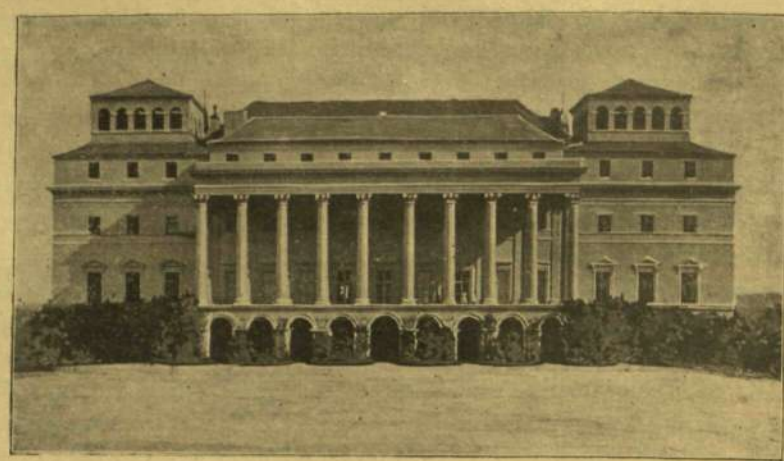
A MIRAMARE-I KASTÉLY.

A trieszti tengerből egyik kiszögellő földnyelvén emelkedik ki fehér falaival és tornyai egy királyi kastély, «Miramare». Az isztriai

a szerény lakóház helyén egy normann stíli pompás kastély emelkedett, s a hozzá tartozó partszéli szőlős és gyepek, sőt helyenkint kopár sziklás telekrészletek tündérszép parkká alakultak át. Már 1860 karácsony estéjén bevonúlhattott a főherczeg új otthonába, melyet a «Si mira il mare!» («Csodálni a tengert») felkiáltásról «Miramare»-nak nevezett el. A főépület Junker Károly tervezte, s az építést előbb ő, majd Hauser építész vezette. De a főherczeg maga is nagy részt vett mind a tervezésben, mind pedig különösen a kastély belsejének díszítésében, s lakó- és dolgozószobái, melyeket a tengeren töltött szép napjairól való megemlékezéssel hajótermek módjára rendeztetett be, ma is ugyanazon állapotban vannak, melyben elhagyta őket. A földszinten minden lépten-nyomon az ő itt töltött legszebb éveinek emlékeivel találkozunk. A vadászszákmánnyal, fegyveresportozatokkal, lámpákat tartó szoborokkal ékes lépcsőházon át föl az első emeletre érve, a tulajdonképeni dísztermekbe nyitunk, melyek Miksának császárkorában készültek el. A termek egyikében függ a császárnak egy francia képirótól Mexikóban festett utolsó arcmása, melyhez csapen illenek ugyane teremben főherczeg korabeli építkezéseinek ábrázolatai, ú. m. a Hietzing melletti Maxing, Miramare és Pola, mely utóbbinak emelésére

A KISMARTONI ESTERHÁZY-KASTÉLY.

A KISMARTONI ESTERHÁZY-KASTÉLY A PARK FELŐL.

sokat tett a boldogult. Az első emelet egy másik pompás helyiségében, a családi ebédlőben, a környék történetéből merített hat kép függ, míg a trón-vagy díszterem mögötti társalgó teremben régi jeles mesterek képei láthatók. Már az egyes lakoszobákból és a kastély előtti lépcsőzetéről is gyönyörű kilátás kinálkozik mindenfelé, a toronyból pedig az egész kis paradicsom látható. Igen szembe tűnnek itt a remekül ápolt park különböző részletei, a délszaki növényekkel és szobrokkal pompázó teraszok, a rózsalugasok, kamélia-bokrok, tölgyes- és fenyves-ligetek, nem különben a kedves kis kerteskéikből kikandikáló, szétszórt házikók. Különösen tavasszal kimondhatatlanul szép e látvány. Jelenleg a kastély, melyben 1863. apr. 10-én Miksa főherceg a mexikói császári méltóságot elfogadta, Ő Felsője tulajdona, s idővel időse az uralkodóház tagjainak szolgál ideiglenes lakásul.

A kastély tornyáról páratlanul szép látvány tárul a szemlélő elé. Déltre látni a Karszt hegység körülövezett Trieszt kikötő városát füsttől gőzöiseivel s a vitorlások árbcöszérvével. A tenger hatalmas fűkrében a láthatár nyugati részén emelkedik ki Grado sziget fehérülő házaival s a halászbárkák százaival. Verőfényes tavasi napon pedig előtűnik az egész panoráma legfenségebb látványa, a hóval fedett Alpelek fantasztikus csúcsaikkal. A duinói tengerből szaggatott partjai elvesztik tiszta körvonalait a nagy távolság miatt, csupán az öt Aquileja város tornyai láthatók jó távolsággal. Az éjszakai oldalon a bájos fekvésű Duino halász falu járja be a gyönyörű panorámát.

KISMARTON.

Irta dr. Merényi Lajos.

Egyik legrégebb főúri nemzetségünk terebélyes családja friss gallyat hajtott; évszázadok hosszú során át folyvást diszljó koronája új hajttással tekint a megújuló évszázad elé.

Az újszülött Esterházy Mária hercegnő keresztelője ismét Kismarton-ra irányozta a figyelmet; az annyi fényes ünnepélyt látott kastély boldog fiatal ura, a legboldogtobb családi ünnepel, keresztelődél nyithatja meg az új évszázad mesgyéjén fejedelmi otthona ünnepségeinek új sorozatát.

A kastély múlt századi krónikájában ily ünnepélyről nincs emlékezet. Pedig lakodalmat, szép vigalmat, ez ősi falak a most lepergett száz évben is láttak. De hercegi keresztelőnek nem látták örömet, mert állandó otthon itt a hercegi család, hosszú idők múltán újra csak most rendezett be magának.

S a kismartoni várkastély valóban fejedelmi otthon. Nagy idő óta az. Legrégibb birtokosai között, főpapokkal és főhercegekkel váltakozva, királyokat és királyfiakat találnak.

A XIV. század végével Kanizsai János érsek bírta e várat és városát, mely utóbb Albert osztrák herceg birtokába jutott, a ki 1451-ben bátyjának, Frigyes római királynak adta el Kismartont, az itteni várral együtt. Az 1463-ban Frigyes császár és Corvin Mátyás király közt létrejött békekötés a frankói és kabolói uradalmak birtokával együtt Kismartont is a Habs-

burg-ház részére biztosította. De e kötés nem volt tartós, mert Mátyás a nevezett uradalmak mellett csakhamar Ausztria nagy részét is elfoglalta. És bár 1477 végén a két uralkodó között új szerződés jött létre, melynek értelmében Mátyás, hadi költségei kárpótlása után, Csehország birtokáért összes foglalásait visszabocsátja vala: tudjuk, hogy ez a béke sem volt tartósabb, s a frigyesség Frigyes kezéről Bécesel és Újhelylél, sőt Stíría egy részével egyetemben, az egész vidék újra Mátyás birtokába jutott, és haláláig birtokában is maradt. Még fiának, Corvin Jánosnak örökségéhez is hozzátartozott Kismarton, de már csak névleg. 1491-ben II. Ulászló király szerződésileg ismét Frigyes császárnak adta át. A XVI. század folyamán az osztrák ház zálogul a Weyspriach-családnak engedte át Kismartont, s a várkastély csak a század végével szállott újra Ernő főherceg kezére, kinek kedvéért az ausztriai kamara nemcsak megnagyobbította, hanem valóságos rezidenciává alakította át. Ily alakjában került 1622-ben Fraknóval együtt előbb csak zálogjogon Esterházy Miklós birtokába Munkács várért és uradalmáért, melyről ő a Bethlen Gáborral folytatott békealkudozások sikerésítése végett lemondott. Mikor aztán 1642-ben Kismarton a szarvkői és köszegi uradalmakkal együtt visszacsatoltatott az országhoz, Esterházy Miklós nádor idősb fia, az 1657-ben Vezekényenél hősi halált halt László gróf, már 1648-ban új anyagi áldozatok árán örökjogú kir. adományul szerezte meg családjának Kismartont; melyet utóbb öcsese, — az 1681-ben nádorrá lett Esterházy Pál, — alapjából újjáépíttette. Ez újjáépítés iránt még 1663-ban megállapodásra jutott és maig fennmaradt formaszorú szerződést kötött Fischer von Erlach olasz praecursoraival. A tervezést és felügyeletet Carlo Martino Carlone, a kivített pedig Antonio Carlone mellett Bartoletti Sebestyénre bízta.

Az építés a külső és belső díszítési munkálatokkal együtt csaknem egy évtizedet vett igénybe, de valóban sikerült is, olyannyira, hogy a kismartoni új kastély pompája 1670-ben már az udvarnak is feltűnt. «Jelentem Nagyságodnak, — írja Esterházy Farkas, — hogy Kismarton vára az Udvarnál nagy emlékezetben vagyon... Más jószágot akarnak érte adni Nagyságodnak.»

Pál nádor unokái, a Mária Terézia korabeli két hős tábornagy, Esterházy Pál Antal és I. Miklós hercegek, a kastély belsejét és déli homlokzatát gazdagították új díszszel. Miklósnak hasonló nevű unokája, II. Esterházy Miklós herceg tábornagynak s gárdakapitány pedig, a XIX. század első tizedében, az éjszakai homlokzat elé építtetett egy fejedelmi oszlopcsarnokot. Mostani alakjában neki köszönhető a párját ritkító hercegi várkert is. A régi francziás kert új, értékes területek belevonásával nagy-szerű angol parkká alakította át. Terjedelmes üvegházakat, vízvezetékét építtetett. Ügyszólván minden az ő alkotása ebben, az 1805. szept. 15-étől a közönség előtt is megnyitott paradicsomban, melynek csodájára távol vidékekről zarándokolnak ide az érdeklődők.

A park legmagasabb pontjára az ő unokája, a mostani birtokos herceg nagytája, III. Miklós, — hatalmas obeliszket állíttatott a hetvenes

évek elején, csiszolt oszlopi kőből, mely Sopron irányában már mérőföldek távolából látható. Ugyanő restauráltatta fejedelmi háza hercegi rangra emeltetésének kétszázados jubileumára, a kismartoni vártemplomot is, melyben egyszerűség előkelőséggel párosul.

A valóban fejedelmi otthonnak berendezése alkalmával a jelenlegi tulajdonos, IV. Miklós herceg és bájos hitvese, Margit hercegnő, a régi fényt modern kényelemmel egyesítették ez ősi várban.

Bemutatunk itt olvasóinknak néhány kismartoni képet egy fölötté érdekes leírás keretében. Királyunk édes atyjának, Ferenc Károly főhercegnek leírása ez azokról a benyomásokról, melyeket 1819. évi látogatása alkalmával szerzett Esterházy Miklós herceg kismartoni otthonában.

Ferenc Károly főherceg leírása 1819. évi kismartoni látogatásáról.

«Ő felsége édes atyám engedélyével 1819. június 26-án délután 3 órakor indultam a rég óhajtott kismartoni útra, két kocsival. A batárban ültek nevelőim: Görög udvari tanácsos, Sommaruga és Obenaus kormánytanácsos urak, meg én. A második kocsin ült Borkovsky és Bredemeyer.

Udvari fogatokkal hajtottunk Schönbrunnból Laxenburg, Achau, Minkendorf, Ebreichsdorf, Weigelsdorf, Wampersdorf és a már Magyarországon fekvő Vimpác községen keresztül Szarvkőn, Szarazvámon, Nagy- és Kis-Höflányon át Kismartonba.

Itt pompás kastélyában Esterházy herceg várt bennünket s bevezetett mindjárt az ottani angolkerthe, a rendkívül nagy vizes elé. Innen felmentünk a nagyrészt már elkészült remek körtemplomhoz, melyet 20 magas oszlop díszít. Innen tág körre nyílik nagyon szép kilátás.

Az üvegházakat néztük meg aztán, melyek rendkívül nagyok.

Bredemeyer véleménye szerint nagy kincs van itt a — jobbadán újhollandi és nyugat-indiai — legértékesebb növényekből. A nagy narancsház egyik termében oszonnáltunk. Ez a ház 150 öl hosszú. Itt mutatta be nekem a herceg igazgatóját, Szentgály urat, kit egy érdekes embernek tanultam ismerni. Oszonna után a másik két üvegházba mentünk, melyek közül az egyik magasabban fekszik a nagy üvegháznál, a melyben oszonnáltunk, a másik meg mélyebben. Mindegyik hosszabb száz ölnél.

Az üvegházak szép, nagy exotikus fái kinn állnak edényestül az angolkerthben szerteszt, a mit én még sehol sem láttam.

Kellemesen lepett meg, hogy azokat itt, a széles szép folyóvíz mindkét partján hatalmas, plátán, aianthus, salisburia, sophora japonica, tulipánja és annyi más nálunk is honos kiváló szép fa között, a szabadban láthattam.

Az üvegházban ugyancsak itt láttam először a cocoloba pubescens, ezt a mintegy két öl magasságú s igen nagylevelű vékony fát, mely maga 1200 ezüst forintba került.

A kertből több szép szobából álló lakásomba vezetett a herceg. Ablakaim a kertre nyíltak.

Kilenc óra felé maga a herceg jött értem. Pazarul kivilágított terembe mentünk, a her-

cegi zenekar hangversenyére, melyben kitént a hírneves tenorista: Abbe Bevilacqua, továbbá az altista és a sopranista. Ez utóbbi egy höflányi kondásnak a leánya. Bevilacqua hallotta őt énekelni az erdőn fáborlás közben. Hangja meg-tetszett neki és szüleinek beleegyezésével mintegy 4 hónap alatt annyira kiképezte, hogy az említett hangversenyen «Tancred»-ből Spada nehéz szolamát egészen jól énekelte. A szép-művészetek előmozdításán oly igen buzgólkodó herceg felvette őt a karba, gondoskodik tanításáról, élelméről és lakásáról. Ezenkívül még évi 400 forint fizetése van, a melyből most szü-lőit is segélyezi.

Havasi kürtön kitűnően játszottak továbbá a Prinz testvérek.

E szép koncert után, mely mindnyájunknak sok élvezetet nyújtott, estebédhez ültünk. En a herceg és Szentgály úr mellett ültem. A souper vége felé bevezették a laxenburgi Wickerhauser es. kir. főpénztárnok és Hartl es. kir. tisztartó urakat, kik a helybeli nevezetességek megtekintése végett ide kirándulván, vendéglőbe szállottak. A herceg, mikor megtudta, hogy ide érkeztek, jóllehet Wickerhauser urat nem is ismerte még, minden fogadóban kerestette őket, hogy kastélyát és asztalát felajánlja; ámde ők a souper végeig nem voltak találhatók.

Estebéd után a herceg visszakísért a számomra kijelölt lakásba, s nem sokára lefeküdt-mem magas, fehér függönyökkel díszített szép ágyamba.

27-én, vasárnap reggel hét órakor jött a herceg látogatásomra. Sommarugát, Obenaus-t és Bredemeyert, kik a kertben sétáltak, felkértem, és most közös reggelizéshez ültünk. A herceg nálunk maradt, és a társalgást szellemdús elbeszéléssel élénkítette, a melyekkel mindnyájunkat igen kellemesen mulatottat. Utóbb a herceggel egy könnyű, szép hintóba szálltam, a többi urak más kocsiakra, és kihajtottunk a nagy gyümölcsösbe, mely a legjobb francia fajú gyümölcsfákkal van beültetve. Láttam itt a legkülönbözlőbb szőlőfajokat, melyekkel Görög úr gazdagította a herceg gyümölcsösét. Itt igen jól díszlenek, és külön telepet alkotnak.

Azután a négy holdnyi konyhakertet néztük meg, a melyben izletes zöldségféléket termelnek.

Innen, a kishöflányi plebániatemplom közelében egy fákkal szegélyezett nagy térre vezetett bennünket a herceg, a hová svájci teheneit hajtatta ki.

Innen kocsiztunk aztán árnyas fasorok közt arra a hegyre, melyen a legszebb tervrajz után épült úgynevezett «Marientempel» áll, egy pompás nagy erdei lakóház. Áttekinthetjük e magaslatról az egész várkerthet a várkastélyllyal, a várost külvároasaival, sőt a Fertő-tó nagy részét is, mely a távolból mint egy nagy tükör-lap csillogtat felénk. Megnéztük a lakóház belső helyiségeit is és ittunk az üdítő forrásvízből, mely itt, úgy mint Schönbrunnban, csorgókút-ből folyik.

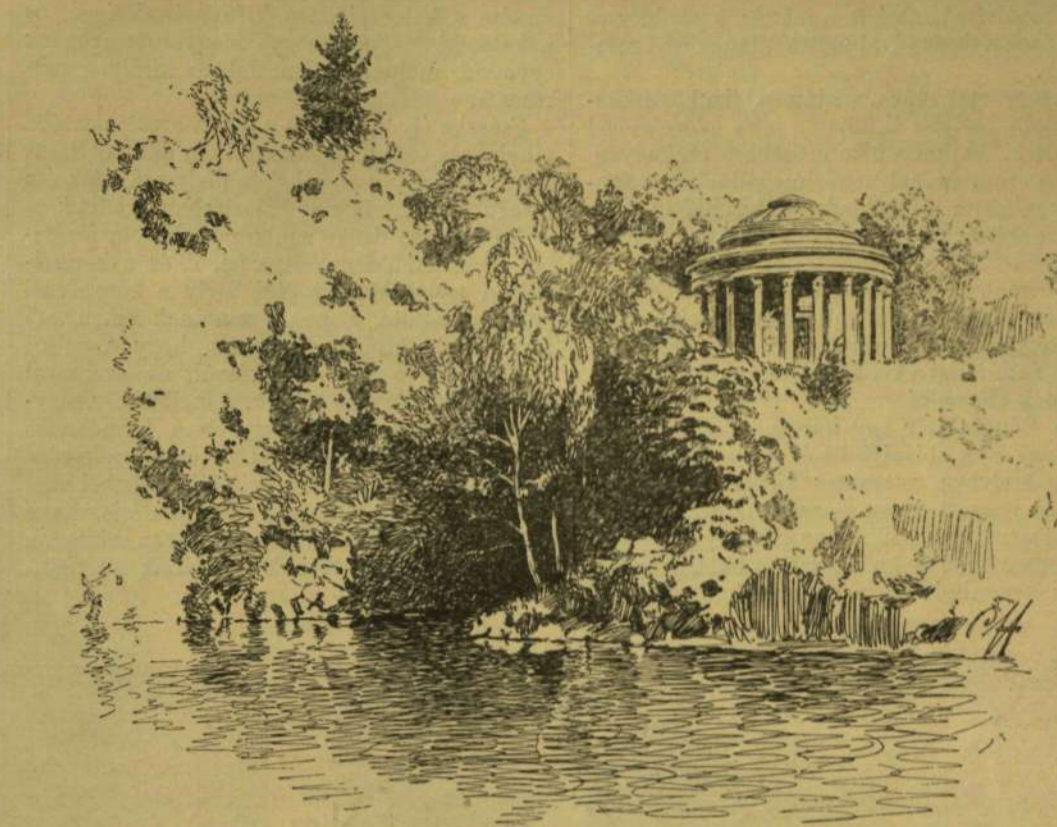
A közelben egy 12 darab huszonnégyfontos-ból álló ágyúüteg van. Érkezésünkör ezekből lövettet a herceg és egy nagy zászlót tüzetet ki, melyet ezimere díszített.

Végitekintvén e szép épületről Kismarton festői vidékén, visszakocsiztunk ismét, hogy a parknak még nem láttott részeit vegyük szem-ügyre.

A gözgépnél szálltunk le, melyet a herceg évek előtt Londonból hozott magával s a mely után másokat is könnyű volt készíteni. A gép csinos épületben áll egy nagy tó partján, annak a hegyoldalnak tövében, a melyen a park terület. A tavat fenékén soha el nem szákkadó források táplálják; könnyen elláthatta volna vízzel az egész parkot, ha magasabban fekédnék.

Hogy ez a lenn fekvő tó mégis — mint egy varázserőtől hajtva — fenn a hegyen is megjelen: az a herceg műve. Ő ugyanis a göz-géppel, melynek fűtése naponként 30 forintba kerül, a vizet ebből a tóból földalatti csövekben át felhajtja a hegyre, a hol a víz, egy melyített medencében összegyűjtve, új tavat képez. Ebből a magasban fekvő tóból egy jó nagy darabon láthatatlan csövekben folyik a víz, aztán egyszerűen előtér és magas sziklákon keresztül rohanva zuhog alá. A melyben újra kivergődik a sziklatömegek közül, hogy egy nagy tavat

* Ma Gloriett.

Háry Gyula rajza.

A KISMARTONI PARKBÓL: «A KÖRTEMPLOM».

képezzen a várkastélyllyal szemben. E második tóból ömlik azután egy széles folyóba, mely ide-oda kigyózva élénkíti és szépi a kertet, míg végre zúgva szakad vissza ugyanabba az alsó tóba, a melyből a gözgép felhajtotta volt.

A gözgép közelében csinos épület áll. Ebben nevelik fel a svéjzi növények-marhát. Kieresz-tették a szép borjúkat, melyek jól érezve magukat a szabadban, ide-oda futkoztak és ugrándoz-tak előttünk.

Visszatérve, még egyszer végigmentünk úgy az állandóan üvegházakban tartott, mint a most szabad ég alatt álló, exotikus növények hosszú sorai közt, és útunkban nem egy érett szemet szakítottunk a szép gyümölcsű szilvafák lecsüngő ágairól.

(Vége következik.)

IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS KHINÁBAN.

A khinai ember minden szelidsége mellett is nagyon szeret perelni és veszekedni. Ha két khinai az utcán egymással összevész, az egyik vagy a másik rögtön azt kiabálja, hogy: «a városba megy», mi azt jelenti, hogy a bírót, a Yamen-t fogja felkeresni. Erre a másik a fenyegetést viszonozza nagy lármát üt, minek többnyire az szokott a vége lenni, hogy mindketten csakugyan a Yamen elé kerülnek. Ha a bírón jó kedvében van, a feleket kihallgatja, azután pedig kituzkolja őket, vagy többé ne zaklassák. Ha azonban a bíró véletlenül bal lábbal kelt fel, s rossz a kedve, az egyszerű per-tavris is elmergési. Különbön Khinában ép úgy mint Angliában, több a formáság, mint a lényeg, s a törvény magyarázata ott is a bíró jó akaratától függ.

A Yamen hivatalos szobájában két irástudó mint bizalmi férfi, azonkívül két tollnok és a börtönőr szoktak helyet foglalni. A panaszos felek a szobába lépve arczra borulnak, s addig nem mozdulnak, míg a Yamen az egyiket vagy másikat az ügy előadására fel nem szólítja. Utána a másik felel, mire az irástudók a felek-héz tetszésük szerint több vagy kevesebb kérdést intéznek.

Ez alatt a Yamen egy-két ópium pipát szokott elszívni, a tollnokok pedig a jegyzőkönyvet állítják össze. Legtöbb esetben a Yamen nem igen törődik a felek perbeszédeivel, hanem kimondja az ítéletet, mely ellen fellebbezésnek helye nincs.

Testi büntetés esetén a börtönőr an elítéltet rögtön az udvarra kísérí, hol a bíró által kimondott számú bambuszütést a talpára veri. Ha pedig az elítélt kalodába kell zárni, ez is tüstént megtörténik. Pénzbírság kiszabása, vígy bebörtönzés Khinában nem szokásos. Halálos ítéletet csak az illető mandarin hozhat, kinek

hatósága alá a vádlott tartozik. A kivégzés lenyakazás által történik. Mandarin rangban álló vádlottak, ha halálra ítéltettek, önmagukat végzik ki, még pedig oly formán, hogy hasukat felhasítják, vagy pedig szívükbe éles tört döfnek.

Az idegen alattvalók anyagi érdekei körül felmerülő peres kérdéseket a khinai törvény-szövekek intézik el, még pedig többnyire igazsá-gosan, csak hogy az ítélet végrehajtása gyakran sok nehézséggel jár. Ily esetekben az illető főkonzul a követhoz fordul, ki a Pekingben székelő igazságügyi miniszter útján az ügyet véglegesen elintézteti.

Mióta az angol és orosz befolyás Khinában mindinkább terjed s a japáni háború a mandarinok garázdalkodásának jóformán véget vetett, az óriási birodalom társadalmi viszonyai folyton javulnak. Az Amerikába és Kaliforniaba tömegesen kivándorolt s onnan megtakarított pénzzel visszatérő khinaiak a haladást nagyban elő-mozdították, s nem egy eset fordult már elő, midőn törvényre s emberi jogokra hivatkozva, a mandarinok túlkapásai és zsarolási ellen tömegesen felkeltek.

Újabbban az elégtelen elemek az erőszakos rendszabályok helyett inkább az igazságszolgálatás terén életbe léptetett reformokkal igyekeztek féken tartani. Ezek után remélni lehet, hogy Khina, mely területi kiterjedésére nézve (11.081,100 □ kilométer), a földteke országai közt harmadik helyen áll, végre szintén a valódi haladás útjára fog már lépni.

ÉSZLELETEK A VADÁLLATOKRÓL.

Érdekes adatokat közöl egy híres francia oroszánvadász, Foa Eduárd azokat a vizsgálato-kat illetőleg, melyeket az 1894 év augusztu-sától 1897 novemberéig Közép-Afrikában általa elejtett különböző vadállatokon tett. Csupa nagy vadakat vett számba, melyek között 39 elefánt, 14 rhinoceros, 19 villó, 16 oroszlán, 64 bivaly, 5 párducz, 18 krokodil stb. van.

Foa Eduárd nagyon pontos méréseket tett e vadakon s úgy találta, hogy az elefánt átlagos nagysága 3 méter és 19 centiméter, a rhinoceros 1 méter 66 centiméter, az oroszláné 90 centiméter. Súly szerint az oroszlán átlag 220 kilogrammot nyom, a tigris és párducz pedig átlag 200 kilogrammot. Két éve azonban az angol indiai hadsereg egy tisztje Bengálban elejtett egy tigris, a melynek sulya 234 kilo-grammra rügött. A hamburgi állatkertben pedig van egy pompás, Afrikában fogott oroszlán, melynek sulya körülbelül 245 kilogramm.

Nagyságra és sulyra nézve tehát a ragadozók közt az oroszlán elől áll, izomierő dolgában azonban egy amerikai természetűdős állítás szerint, a ki erőmérővel (dynamometer) tett erre

vonatköz vizsgálatokat, a jaguár, a párduez és különösen a tigris jóval előtte állanak az orosz-lának.

Sokszor írtak már oroszán és bika közti küzdelmekről, melyek állítólag a bika győzelmével végződtek. Vajjon a bika erősebb-e csakugyan, mint az oroszán, azt nehéz megállapítani. Spanyolországban, a bikaviadatok hazájában több ízben megtörtént, hogy egy bikát és egy oroszánt felbőszítve nekierestettek egymásnak. A harc azonban kettegben folyt le, a hol az oroszán akadályozva volt teljes erejének és ügyességének érvényesítésében s így az eredményt nem lehet a két állat ereje megítélésénél döntőnek elfogadni.

Foa Eduárd leír egy harcot, melyet maga látott egy nagy bivalybika és egy oroszán között, a melyben rettenetes küzdelem után az oroszán győzött. Ilyen harcoknál az oroszán mindig arra igyekszik, hogy ellenségét nyakán ragadhassa meg s ha egyszer a hátára tudott ugrani, semmiféle erő nem tudja lerázni többé.

SZENT ISTVÁN KIRÁLY EZÜST SZOBRA A KALOCSAI SZÉKESEGYHÁZBAN.

Oroszlánok és tigrisek közötti harc állatkeretekben és állatseregletekben többször fordul elő s a gyakrabbi eset az, hogy a tigris győz, mert az mindjárt torkán kapja meg ellenfelét s el nem eresztí addig, a míg meg nem fojtotta.

SZENT ISTVÁN EZÜSTSZOBRA.

A párisi világiállítás magyar osztályának egyik nevezetessége lesz Szent István ezüst mellszobra, melyet Császk György kalocsai érsek saját székesegyházának ajándékozott ereklyetartóul. Ez az ereklyetartó, mint a hazai ötvösművészet igazi remeke, már az 1896-iki országos kiállításon is méltó figyelmet keltett, Bachruch budapesti ötvös kiállításában. Már ekkor általános volt az óhaj, vajha e műkincs a hazában maradna. Főljánlották Császk György kalocsai érseknek megvételre, ki azt csakugyan meg is vásárolta.

S a szobor, mint egyházi ezüli mű, csakugyan Kalocsán van legjobb helyen, mert Asztrik kalocsai püspök hozta I. István királyunknak a koronát Rómából; István király

emelte a kalocsai püspökséget érsekséggé, és a kalocsai főegyházmege Magyarországon az egyetlen, melynek Szent István király a patronusa.

Császk György érsek e drága ereklyetartóba elhelyezés végett megszerzett egy darabot Szent István koponyacsontjából is, mely századok óta a raguzai dominikánus kolostorban őriztetik.

A hatalmas ezüst mellszobor három főrészből áll, u. m. a derékből, a fejből és a koronából. A testet köpeny fedi, mely a koronázási palást másolata. Ennek a mintának fémbe való átvitele oly kitűnően sikerült, hogy a palást első tekintetre szövetszál készült és arannyal kivarrt köpenynek látszik. A mellszobor nagysága egy harmaddal nagyobb a természetes nagyságnál. Magassága 136 cm., szélessége 80 cm. Az egész vert és ezüliált ezüsből van. A köpeny alatt látható az ing gallérja. Ez a gallér valódi, apró gyöngyökkel van hímézve. A korona Szent István koronájának hű utánzata.

Az egész szobrot a következő valódi drágakövek ékesítik, úgymint 54 gyöngy 39³/₄ karat, 25 gyöngy 95¹/₈ karat, 396 gyöngy 137 karat, 52 rubin 65¹/₄ karat, hat zafir 17¹/₂ karat, nyolcz zafir 298 karat, egy ametiszt-golyó, egy topáz-golyó, 21 indiai almandin. A drágakövek és a gyöngyök megválasztása és elhelyezése, valamint a különféle nemű zománcok kivitele teljesen hű utánzatai a koronázási jelvényeknek, Ipolyi Arnold püspök és Rauscher Lajos tanár pontos rajzai szerint. A szobor nagy értékű, nyolcz szögletű és ékkövekkel kirakott, ivoszlopos, ezüliált ezüsből készített talapzaton áll. Ez a talapzat mintegy 40 cm. magas. Az előrészt közepén két csücsives mélyedésben két relief-kép látható. Az egyik azt a jelenetet ábrázolja, midőn Asztrik, még akkor kalocsai püspök, átnyújtja a II. Szilveszter pápa által küldött koronát; a másik relief pedig Szent István koronázását ábrázolja, mely az 1000-ik év augusztus 15-ik napján ment végbe. E két dombormű között, a középen, egy kisebb ív van, melyben Császk György kalocsai érsek relief, zománcozott czimerét helyezték el. Oldalt és hátul az ívekkel képezett mélyedésekben gót

levéldisítések láthatók kiverve és ezüliálva. Az oszlopok alsó részeit magyar jellegű boglárókkal, rubin, smaragd és valódi gyöngyfoglalatokkal díszítették. A négy sarok kiszögelléseiben egy-egy angyal-alak nyugszik, melyeknek mind-egyikét külön-külön mintázták. A czímer mögött a hátsó részen egy bot körül tekert szalag látható, melyre a következő szöveget vészték:

«Statuam hanc Sancti Stephani Regis Hungariae, Patroni Archi-Diocesis Colocensis ac Bácsensis Ecclesiae Cathedrali donavit Georgius Archi-Episcopus anno Domini 1897.»

Az ezüst alapzat ismét egy márványtalapzaton nyugszik. Az egész szobor egy üvegszekrényben áll, mely vasállványokból van szerkesztve. A szobor sulya a talapzattal együtt ezüsből 48,246 gramm. A szobor gazdagon meg van aranyozva. Az üvegszekrényt egy másfél méter magas, négyszögletes, sárga márványoszlopra helyezték. Ezen módon lesz elhelyezve a szobor a kalocsai székesegyház szentélyében.

EGYVELEG.

* Egy faóriás számokban. Új-Zealand szigetén egy német tudós 152 méter magas Eucalyptus amigdalinae nevű faóriást vágatott le, mely tehát csaknem oly magas volt, mint a kölni dom tornya (156 méter) s vastagsága alul 27 méter. Ebből az óriási fából számítása szerint egy hüvelyk vastag s 12 hüvelyk széles falemez készíthetett volna 853,440 darab, mely elegendő lett volna nyolcz hektár befedésére. Ugyanebből meg lehetett volna rakni 1332 vasúti kocsi, egyenként 30 mázsát számítva, avagy 17,780 vasúti sint lehetett volna előállítani belőle. A faszén 6462, a nyerssav 11,227, a kátrány 1402 hektoliter lett volna belőle s a hamu 51 mázsa.

* A folyékony levegőt egy angol sebész sikerrel kísérlete meg az operációknál szükséges érzékelentésre használni. Eddigélé éthert használtak erre a célra, a melynél azonban a folyékonyvá tett levegő veszélytelenebbnek és alkalmasabbnak bizonyult.

* A legtöbb mesterséges fog Éjszak-Amerikában készül. Az ipar ezen ága az elefántcsont árát két év alatt 60 százalékkal emelte. A legtöbb rozsfogó ember Franciaországban lehet, hová Amerikából a múlt évben egy és fél millió frank áru mesterséges fogat szállítottak.

Koller utódai fényképe után.

SZÁSZ KÁROLYNÉ.

SZÁSZ KÁROLYNÉ HALÁLA.

Szász Károlynét rendkívüli nagy és igaz részvét kísérte végső útjára. Kiterjedt gyászoló családja bánatának enyhítésére nemcsak a református templom és annak udvara telt meg részvevőkkel, hanem a Kálvin-teret is egészen ellepte a közönség. A gyászbeszédet a család régi barátja, Szilády Áron halasi lelkész mondotta a templomban, a ki az elhunytban a feleség és anya mintaképét dícsőítette. És pedig méltán, mert a boldogult a szó szoros értelmében egyetlen gondolatnak élt. Az a családja volt. Férjének s gyermekeinek jóllétén csüggött lelke egész erejével. Az otthon volt az ő mindene. Odaadó szeretettel teljesítette azt a kötelességet, a melyet reá rótt az otthona; bőséges erőt merítve abból a ragaszkodásból, a mely életet adott, gyermekeire meg áldás volt.

Nagyon korán ragadta őt ki szerető családja köréből a halál. Alig 63 évet élt s hirtelen, bucsu nélkül távozott. Előkészületlenül övéire is. Nem volt fekvő beteg. A szívvel szenvedett s aztán egyszerre csak néhány percz alatt végzett a szenvedéseivel, a melyeket nem megadással túrt évekig. Nem panaszkodott. Gyöngédségből fojtotta vissza magába az aggályt, csak hogy a környezetét mentse meg attól. Finom lélek lakott benne. Idegenek közt zárkózott. Szíve kincsét kizárólag otthonának őrizte. S hogy e kincseknek milyen gazdag tárháza volt az ő lelke, arra Szász Károly költői munkássága a bizonyosság. Családi boldogságukból merítette költészetének legszebb gyöngyeit. Jósága, vonzalma, gyermekeihez, otthonához való ragaszkodása adta a költő kezébe a lantot. Ezekből az ő nemes vonásaiból merített ő legtöbbször ihletet.

Higgadt gondolkodása volt. A tiszta lelkiismeret és a kötelességet teljesítő családanya nyugodt érzése fénylett a szeméből s jutalmul megadatott neki földilról, hogy öröme legyen a gyermekeiben, a kiket gondos őrszettel nevelt. Egyik fia derék, tehetséges titkára a kultuszminiszteriumnak és számottevő munkása

az irodalomnak is, a másik pedig a jogszolgáltatás terén teáz hasznos szolgálatot mint törvényszéki bíró. Lányai boldog családanyák, a kik reményteljes unokákkal édesítették meg életének második szakát. A legfiatalabbat is, az egyetlen, a ki még otthon volt körülötte, ép kibocsátani készült anyai védszárnyai alól; ezt azonban már nem érthette meg. Az ő menyasszony-leányának végső segédkezése mellett nyugodott el abban a tudatban, hogy a családja boldogításának élt, s hogy a Gondviselés áldása is kísérte életét.

Alig két éve múlt, hogy örömnappal ünnepeleék gyermekeik, unokáik és testvéreik üdvívánataitól elhalmozva boldog és példás házaságuk negyven éves fordulóját. Most gyász váltotta fel az örömet. A férj hű feleséget veszített, a ki lelke érzésével jó és balszerencse közt is mindig vele volt; a

gyermekek a legjobb anyát siratják, a ki nem szűnt meg támaszuk lenni akkor sem, mikor már önálló otthont alapítottak; fivéréi pedig a szerető testvért gyászolják kora elhunytában. Mi különösen is részt veszünk a mélyen sujtott férjnek, Szász Károlynak mérhetlen fájdalomában, a kit lapunkhoz évtizedek rendkívüli értékes munkásságának láncza fűz. Adja Isten, hogy mielőbb lelki megnyugvást találjon a meg nem változtathatóban s hogy erőt merítsen közhasznú munkássága folytatására abból a nagy tökéből, hogy derék gyermekekkel áldotta őt meg, támaszul, a gondviselés.

Sz—y D—s.

EGY GONDOLAT . . .

Ha nyugodt homlokokra néha Árnyat vet egy bús gondolat, Mint a futó felhő árnyéka, Mely esondos tó tálkrén mulat: Azt hű szemed már észrevette, Hogy szempillámon köny rezeg, S «hová gondoltam?» kételkedve, Szelid mosolylyal kérdezed.

Hová gondoltam? Isten tudja! Jő s elröpül a gondolat — Mint a vándor madárnak útja, Felhős, felhőtlen ég alatt. Vándor darú a végtelenbe, Száll s elnyeli a távol ég . . . — De tedd csak hű kezéd kezembe, Megmondom: mire gondolék?

Csak arról gondolkodtam, édes, Ha majd napunknak fénye vesz, Melyünk jut majd előbb a véghez, A sír partján első ki lesz? Mert fogjuk legerősebben bár Egymás kezét egész uton: A végponton az egyik nem vár, S ott hagyja társát, jól tudom.

Én abban is megnyugszom, hogyha Te léssz, a ki előre mén, Mert látni téged sírba rogyva, Tudom, hogy túl nem élem én. Homályos árnyán temetődnek, Mint hatyné hal el dalom . . . — De hogyha én halok előbb meg: Mi lesz belőled, angyalom?

1889. augusztus 7.

Szász Károly.

AZ ESŐCSINÁLO.

Afrikában az esőcsináló nagyon népszerű alak. Mestersége azonban nagyon veszélyes, mert ha a szövetezet főnöke nem tud kellő időben esőt csinálni, nem ér az élete egy fületlen gombot sem.

Egy alkalommal Baker Sámuel, a híres afrikai utazót az esőcsináló főnöke, valami Kacsiba nevű szemfényvesztő kereste fel.

— Eső kellene uram, — mondá Kaesiba.

— Nos, hát miért nem adsz népednek esőt? — felelé Baker.

— Esőt adjak? Esőt, mikor ők nekem nem adnak kecskét. Ha előbb esőt adnék, éhen kellene vesznem; nem adnának még egy nyomorult gidát sem. Csak hadd várjanak. A míg nem hoznak búzát, kecskét, tyúkot és egyebet, a mire szükségem van, addig ugyan Obbóban egy csepp eső sem fog esni. Szemtelen gazemberek! képzelje csak, azzal fenyegettek, hogy agyonvernek, ha esőt nem csinálók! Azért se kapnak egy cseppet sem!

Mind ezekből Baker azt látta, hogy Kacsiba nagy bajban van és szívesen megcsinálná az esőt, ha tudná.

Egyszer csak Kacsiba azt kérdezte Baker-től, hogy hazájában szokott-e eső esni?

— Némelykor, — felelé Baker.

— Aztán hogyan csináljátok? Te is esőcsináló vagy?

Erre Baker azt felelte, hogy az ő hazájában semmit sem adnak az esőcsinálásra, hanem a villámlást — mi alatt a villamosságot értette — palackokba lefejtve tartogatják.

— Én az enyimet — veté közbe Katchiba — nem tartom palackokban; házam tele van mennydörgéssel és villámmal, de ha nekem palackokba fejtett villámód van, akkor az esőcsináláshoz is értesz. Mit gondolsz a mai nap időjárásáról?

Baker látva, hogy a vén szemfényvesztő az ő véleményét akarja kicsikarni, azt felelte, hogy ezt Kacsibának mint szakembernek legjobban kell tudnia.

— Tudom is, — felelé Kacsiba, — de nézeted szeretném hallani.

— Nos, az én nézetem az, hogy valami tartós esőnk alig lesz, de tán négy nap múlva jókora záporosöre számíthatunk. Báránnyfelhőket látam . . .

— Helyes, nagyon helyes; egy nézetben vagyunk, — mondá Kaesiba mosolyogva; — négy-öt nap múlva egy kis záport adok, de csak egyet. Megyek, és megmondom nekik, hogy ha estére néhány kecskét, és holnap reggel egy kis búzát hoznak, négy vagy öt nap múlva egy kis záporosöt csinálók . . .

Ezen kijelentés megerősítésére Kacsiba a nyakán függő búvós sipjába fűjt és Bakertől azt kérdezte, hogy az ő hazájában vannak e sipok?

Erre Baker két újját szájába dugva, akkorát füttyentett, hogy a vén kuruzsló füllehez kapott, egyidejűleg pedig az égre nézett, vajjon nem ered-e meg az eső?

— Füttyülj még egyszer!

Baker ekkor egy mozdony füttyülését utánozta.

— Köszönöm; ez elég lesz; az eső okvetlenül megjön.

Ezek után sietve távozott. Nehány nap múlva történetesen csakugyan eső fordult az idő; felhőszakadás lett villámlással és iszonyu dörgéssel vegyest, a mi Kacsiba híret nagyban emelte s egész éjjel verték a dobokat a nagy férfú tiszteletére . . .

DOPPLER KÁROLY.

1826—1900.

Doppler Károlyban, a ki e hó 11-én Stuttgartban 74 éves korában elhunyt, a magyar zene egyik érdemes művelője veszett el, a ki bár csak pályája első felét szentelhette hazánknak, de az alatt az idő alatt is sok érdemet szerzett a magyar szinpadai zene fejlesztése körül. Élete nagyobb része a külföldön telt el, de ez alatt is folyton érdeklődött hazai zenei életünk iránt.

Doppler Károly, ki testvéröccse volt Doppler Ferencnek, jeles zeneszerzőnek, 1826-ban született s már mint tizenegy éves fiú a budai színházhoz szerződött második fuvalásnak. Egy évvel később önálló hangversenyen lépett fel nagy sikerrel s 1840-ben első fuvalással lépett elő. Már ifjan kezdett zeneszerzéssel is foglalkozni s első nagyobb szerzeménye, a József főherceg ötvenéves nádorsága ünnepére írt magyaros stílusú ünnepi nyitány, szép sikert is aratott. Számos szindarabhoz írt zenét s 1843-ban két felvonásos ballettel lépett a nyilvánosság elé. A sokat ígérő ifjú művész alig 19 éves korában már második karmesterré lett, majd mikor Aradon opera alakult, ehhez hívták meg zeneigazgatónak. Itt találta a forradalom, melyből ő is kivette részét: 1849-ben ő vezette a magyar honvédség zenekarát egész a komáromi kapitulációig. A forradalom után Erkel Ferenc oldalára állt, mint a Nemzeti Színház második karmestere s ez állásában, melyet 12 évig töltött be, különösen azáltal szerzett érdemeket, hogy ő állította össze az akkortájtban színre került népszimfonikus zenéjét s számos népdalt is szerzett, melyek még ma is népszerűek szinpadainkon. Nagyobb művekkel is próbálkozott: a pesti Nemzeti Színházban 1853-ban «A magyar granátos tábor» című víg operája, a következő évben pedig «A vadon fia» című romantikus operája került színre. 1857-ben, mikor Erzsébet királynő először járt Pesten, a látogatás örömeire rendezett díszelőadáson előadott három felvonásos ünnepi opera első felvonását Erkel Ferenc, a másodikat Doppler Ferenc, a harmadikat Doppler Károly írta.

Ez az elhatározás és a vele kapcsolatos szándék az erdélyi részek társadalmában nemzeti és pártkülönbség nélkül ószinte lelkesedést keltett. A Kárpát-Egyesület felhívásai folytán országosra megindultak a gyűjtemek a múzeum számára s rövid időn a szebbnél-szebb tárgyak oly tömege érkezett az E. K. E. központjába és egyes fiókjaihoz, hogy a múzeum megalkotása biztosítva volt. A további munka intézése körül a Kárpát-Egyesület vezető emberei s általában az erdélyi részek szellemi életének kiváló tényezői lankadatlanul működnek. A rendszeres gyűjtést is megkezdték. Ép most járja be a Székelyföldet ebből a célból egy expedíció, melyben Herrmann Antal, Kovács Géza, a Kárpát-Egyesület titkára és Vikár Béla vesznek részt. Ez a társaság a legféltreesebb székely falvakat keresi föl s néprajzi tárgyakon kívül a néphagyományok rendszeres gyűjtését is célba vette. Útjáról az expedíció egyik tagja, Vikár Béla, időnként a «Vasárnapi Ujság»-ban fog egyet-mást elmondani.

Mire a Mátyás-ház újra elkészül, együtt lesz nagyjában az is, a mi a történeti nevezetességű épületben hajlékot fog találni: Erdélyben rendkívül gazdag néprajza, és Kolozsvár oly intézménnyel gyarapodik, mely a városnak régi «kincses» nevéhez és folyton emelkedő művelődési jelentőségéhez egyaránt méltó. A Mátyás-ház újja alakítása, benne a néprajzi múzeum berendezése és ezekkel együtt Mátyás király szobrának felállítása Kolozsvár főterén, minden esetre oly mozzanatok, melyekkel az erdélyi magyarországi ismét fényesen igazolja, hogy a műveltségi haladás útján hivatásának követelményeit nem téveszt szem elől.

A GYŐRI ÚJ VÁROSHÁZA.

A kik az országban a városház-épületeket ismerik s látták Győr városának most épített palotáját, mindnyájan abban a véleményben vannak, hogy ez egyike hazánk e nemű legszebb épüle-

DOPPLER KÁROLY.

A MÁTYÁS-HÁZ KOLOZSVÁROTT.

Hollós Mátyás szülőháza nagy átalakulásnak néz elébe. A nevezetes épület, melyhez minden magyar embernek honfűti kegyelme fűződik, sok időn át meglehetősen elárult állapotban volt. Előbb a közös hadsereg, utóbb a honvédség kaszárnyának használta, míg végre oly roskatag lett, hogy ki kellett üríteni és körül-támogatni, nehogy összedüljön. Ebből az elhagyottságából emelte ki a nagy király emlékével összeforrt épületet szülővárosának hazafias áldozatkészsége. Kolozsvár városa ugyanis már a múlt év elején elhatározta, hogy halhatatlan nevű fiának szülőházát stilszerűen, Mátyás király emlékéhez méltó díszszel ismét jó karba helyezi. Elfogadta egyúttal az erdélyi Kárpát-Egyesületnek azon eszméjét, hogy a majdan elkészülő házat egy erdélyi-néprajzi múzeum-céljaira engedti át.

Ez az elhatározás és a vele kapcsolatos szándék az erdélyi részek társadalmában nemzeti és pártkülönbség nélkül ószinte lelkesedést keltett. A Kárpát-Egyesület felhívásai folytán országosra megindultak a gyűjtemek a múzeum számára s rövid időn a szebbnél-szebb tárgyak oly tömege érkezett az E. K. E. központjába és egyes fiókjaihoz, hogy a múzeum megalkotása biztosítva volt. A további munka intézése körül a Kárpát-Egyesület vezető emberei s általában az erdélyi részek szellemi életének kiváló tényezői lankadatlanul működnek. A rendszeres gyűjtést is megkezdték. Ép most járja be a Székelyföldet ebből a célból egy expedíció, melyben Herrmann Antal, Kovács Géza, a Kárpát-Egyesület titkára és Vikár Béla vesznek részt. Ez a társaság a legféltreesebb székely falvakat keresi föl s néprajzi tárgyakon kívül a néphagyományok rendszeres gyűjtését is célba vette. Útjáról az expedíció egyik tagja, Vikár Béla, időnként a «Vasárnapi Ujság»-ban fog egyet-mást elmondani.

Mire a Mátyás-ház újra elkészül, együtt lesz nagyjában az is, a mi a történeti nevezetességű épületben hajlékot fog találni: Erdélyben rendkívül gazdag néprajza, és Kolozsvár oly intézménnyel gyarapodik, mely a városnak régi «kincses» nevéhez és folyton emelkedő művelődési jelentőségéhez egyaránt méltó. A Mátyás-ház újja alakítása, benne a néprajzi múzeum berendezése és ezekkel együtt Mátyás király szobrának felállítása Kolozsvár főterén, minden esetre oly mozzanatok, melyekkel az erdélyi magyarországi ismét fényesen igazolja, hogy a műveltségi haladás útján hivatásának követelményeit nem téveszt szem elől.

Mire a Mátyás-ház újra elkészül, együtt lesz nagyjában az is, a mi a történeti nevezetességű épületben hajlékot fog találni: Erdélyben rendkívül gazdag néprajza, és Kolozsvár oly intézménnyel gyarapodik, mely a városnak régi «kincses» nevéhez és folyton emelkedő művelődési jelentőségéhez egyaránt méltó. A Mátyás-ház újja alakítása, benne a néprajzi múzeum berendezése és ezekkel együtt Mátyás király szobrának felállítása Kolozsvár főterén, minden esetre oly mozzanatok, melyekkel az erdélyi magyarországi ismét fényesen igazolja, hogy a műveltségi haladás útján hivatásának követelményeit nem téveszt szem elől.

Mire a Mátyás-ház újra elkészül, együtt lesz nagyjában az is, a mi a történeti nevezetességű épületben hajlékot fog találni: Erdélyben rendkívül gazdag néprajza, és Kolozsvár oly intézménnyel gyarapodik, mely a városnak régi «kincses» nevéhez és folyton emelkedő művelődési jelentőségéhez egyaránt méltó. A Mátyás-ház újja alakítása, benne a néprajzi múzeum berendezése és ezekkel együtt Mátyás király szobrának felállítása Kolozsvár főterén, minden esetre oly mozzanatok, melyekkel az erdélyi magyarországi ismét fényesen igazolja, hogy a műveltségi haladás útján hivatásának követelményeit nem téveszt szem elől.

Mire a Mátyás-ház újra elkészül, együtt lesz nagyjában az is, a mi a történeti nevezetességű épületben hajlékot fog találni: Erdélyben rendkívül gazdag néprajza, és Kolozsvár oly intézménnyel gyarapodik, mely a városnak régi «kincses» nevéhez és folyton emelkedő művelődési jelentőségéhez egyaránt méltó. A Mátyás-ház újja alakítása, benne a néprajzi múzeum berendezése és ezekkel együtt Mátyás király szobrának felállítása Kolozsvár főterén, minden esetre oly mozzanatok, melyekkel az erdélyi magyarországi ismét fényesen igazolja, hogy a műveltségi haladás útján hivatásának követelményeit nem téveszt szem elől.

Mire a Mátyás-ház újra elkészül, együtt lesz nagyjában az is, a mi a történeti nevezetességű épületben hajlékot fog találni: Erdélyben rendkívül gazdag néprajza, és Kolozsvár oly intézménnyel gyarapodik, mely a városnak régi «kincses» nevéhez és folyton emelkedő művelődési jelentőségéhez egyaránt méltó. A Mátyás-ház újja alakítása, benne a néprajzi múzeum berendezése és ezekkel együtt Mátyás király szobrának felállítása Kolozsvár főterén, minden esetre oly mozzanatok, melyekkel az erdélyi magyarországi ismét fényesen igazolja, hogy a műveltségi haladás útján hivatásának követelményeit nem téveszt szem elől.

teinek. Az új városháza hivatalos felavatása egész esendben e napokban ment végbe.

A győri városházának kiváló ékessége az előcsarnokban elhelyezett Bisinger-szobor. Bisinger József egyszerű városi polgár, üveges mester volt, a ki 1843-ban történt halála alkalmával egész vagyonát a városra hagyta jótékony emlékre. Ennek kamataiból 200,000 forintot fordított Győr város a széképület építési költségeire s háladatosságból és emlékezet okáért a derek polgárnak szobrot emelt.

A természetes nagyságban márványból készített álló szobor Mátray Lajos tanár sikerült alkotása. A városház-felavatással kapcsolatban történt ezen szobor leleplezése is. A város díszközgyűlést tartott e hó 19-én, sa városi polgárság egyik régi vezére, dr. Kautz Gusztáv városi képviselő tartott hatóság beszédet, diésítve a polgárelnöket és azok egyik képviselőjét, kit a szobor ábrázol. A szobor leleplezése után a díszes közgyűlési csarnokban gróf Laszberg Rudolf főispán elnöklelte alatt zajos eljenzések között fejezte ki a város képviselete elismerését és köszönetét a városház tervező mérnöke: Hübner Jenő budapesti műépítész, és megépítője, Schlichter Lajos győri építész iránt, kiknek munkája ezt a szép palotát létre hozta. A közgyűlés ezenkívül jegyzőkönyvben is megörökítette irántuk való elismerését. Hasonlóképpen méltányolta a Bisinger-szobor alkotójának, Mátray Lajosnak érdemét is.

A díszközgyűlésen jelen voltak gr. Batthyány Lajos, Győr város országgyűlési képviselője, valamint a győri társhatóságok és köztintezetek képviselői.

Győr városának a díszes városháza 460,000 forintjába került. A barokk stílusú épület a város régi vásárterének közepén, közvetlen a vasúti pályaudvar előtt áll. A három tornyos, tekintélyes palota, mely némileg a szegedi városház képét juttatja a szemlélő eszébe, a szabad téren kitűnően érvényesül.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A Vasárnapi Ujság Regénytárában eredeti regényközleményeink mellett legközelebb egy nagyobb külföldi regényes történet közlését kezdjük meg melynek címe: «Cougourdan Marius. «A Bol-dogasszony» nevű hajó kapitányának utazásai és kalandjai.» Irta Mouton Jenő, fordította Sárosy Bella, ki a Kisfaludy-társaság legutóbbi nagygyűlésén pályadíjat nyert. Cougourdan Marius kalandjaiban fejezetről fejezetre változik a szinhely, változnak a szereplők, csak Cougourdan, a vén kalóz-vezér marad ugyanaz, ki kalandjait maga adja elő, sok helyt humoros és satirikus túlzással és szépi-téssel. A francziáknál közkegyeltségű vált regény fordítására a jogosultságot lapunk szerzte meg és az érdekes szöveget a párisi díszkiadás eredeti illusztrációival közöljük.

E. Kovács Gyula költeményei. E szép gyűjtemény koszorú, melyet kegyeltes kezek tettek le az elhunyt sírjára. Kovács Gyula leányai, Ilona és Etelka adták ki e kötetet s dr. Ferenczi Zoltán írta meg hozzá szépen, tartalmasan a költő életrajzát. Az életrajz megkapó vonásokkal festi az idő előtt megszakadt, de mégis oly egész, oly bevégzett pályát, s azt a nagy szolgálatot, melyet ez a nemes becsüvált sarkalt s testestől-lelkestől magyar művész nemzeti kulturánknak tett. Kovács Gyulában a költői hajlamok megelőzték ugyan a művészi hajlamok ébredését, de az utóbbiak kaptak oly erőre, hogy csaknem egész lelkét betöltötték. A költészet-től sem vett azonban soha búcsút; családi érzéseit, a természet iránt érzett erős szeretetét, a lét és nemlét fölött való tépelődéseit s művészi lelke benyomásait örömet öntötte dalba. Kovács Gyula költészete nemes, emelkedett, lendületes s méltán özi emléket annak a férfúnak, ki anyai babért aratott erős művészetével a világot jelentő deszkákön. A kötetből, mely esinos kiállításban Kolozsvárt jelent meg, álljon itt mutatványul halála esztendejében írt egyik tartalmas költeménye:

Kérdés.

A nap most is épp úgy lángol,
Szellő, lomb, mind úgy suhog;
A virágok illatától
Ma is épp úgy kábulok;

A GYŐRI ÚJ VÁROSHÁZ.

A zöld pázsit ma is oly lágy,
A föld most is oly sima,
Tavaszomnak érzem báját
A lég ragyogásiba'...

Oh, de oly nagy a különbség
Bensőm és a fény között,
Hogy szemembe' fájó csöpp ég
S lellem gýaszba öltözött.
Mindöröktől föl s le folyton,
Holt elemre friss világ...
«Mért vagyok, ha veszni sorsom?»
Lázás elmém így kiált.

«Mért kell visszazódelegni?
Szárnyam össze mért török?
Mért kell így eléjjeledni
Minden fénynek, mely körit?»
Vagy örültesz, hogy én ezzel
A «miért»-tel küzködöm?
Oh, hát van-e koponya, mely
Nem görgött e tűzkövön?!

Fű, fa, virág, ragyogó nap,
Tündöklő lég — szóljatok!
Hát az ilyen háborgónak
Nincs egy vigasz-szavatom?
... A mindenség meg nem mozdul,
Egy szál fény meg nem rezeg;
Több hang jön egy sirhalombul,
S én csak állok s — kérdezek!...

(Kolozsvár, 1899. április 1.)

Fejérvármegye története. III. kötet. Irta Károly János, a székesfejérvári káptalan nagyprépostja és kanonokja. E kötetben a szerző a megyei összeírásokat teszi közzé, 1332-től 1754-ig. Betűrendben veszi sorra az egyes községeket, de csak a három első betűvel kezdődő helyek történetét adhatja, mert anyagkészeleté oly gazdag, hogy többet nem ölelhetett föl e különben is nem kevesebb mint 592 lapra terjedő kötetben. A nevezetesebb helyek, mint Alesúth, Agárd, Adony, Bodajk, Csákerény, Csákvár, Csoór s a régi világban nagy szerepet vitt Csókakő várának történeti rajza, különösen nagy forrástanulmányokkal van megírva, jobbra lelváltári adatok alapján. A fontosabb okiratokat, tekintet nélkül arra, hogy megjelentek-e már, vagy kiadatlank, függetlenül egész terjedelmében, eredetiben közli. Számos kép díszíti a minden elismerésre méltó buzgalommal és tanulmányokkal írt művet.

Mese egy szomorú asszonyról. Elbeszélések, írta Tomori (Sztanisits) Jenő. A szerző, a ki eddig költeményeivel lépett föl, most tíz elbeszélést teszi közzé egy kötetben, mely az első elbeszéléstől nyerte címét. A szerb származású fiatal író könnyen kezeli az elbeszélő nyelvet, s élénk színei vannak az előadáshoz. Leginkább a modern élet egy-egy alakját, vagy jellemzőbb mozzanatát választja ki elbeszéléseihez, de irodalmi, művészi életből is kérés-témákat. A kötethez Koroda Pál írt ajánló előszót. A csinos kiállítású kötet Walter Ernő budapesti könyvnyomdájában jelent meg; ára 2 korona 40 fillér.

Az operaház újdonsága: «A csempészek» című két felvonásos olasz dalmű, e hó 17-én került színre először. Zeneszerzője a nápolyi születésű Bahner József a szintén olasz Villa szövegére írt operát

nem bírta Olaszországban előadatni, mert az ő tehetsége, alkotó képzelete másminő, mint a milyennek a hazájában uralkodó zenei ízlés kívánja. Ő csak dallamokat, rendesen lágy, érzelmes, népdalszerű könnyű dallamokat ír, holott a mai olasz zenei irány fővele a drámaiság. A zeneszerzőben nagy hiba, hogy Bahner dallamai nem eredetiek; de hogy nem elsőrendű a szépségük: azt a közönség is teljes joggal zokon veszi, épen úgy, mint a drámaiság hiányát, a mely tekintetben a zenei rész nem áll a szöveg színvonalán.

A szöveg — melyet Radó Antal fordított magyarra, — tele van a legerősebb indulatú játékaival. A liguriai tengerpart halásznője életét kockáztatva csempészkedik s épen a darab elején tűznek ki magas jutalmat kézrekerítésükért. A fiatal Carlo, vándor, keresésükre indul, s ráakad rég eltűnt kedvesére Livíára, a ki véletlenül a csempészek fejének, Simonnak leánya. Carlo meg akarja menteni az apát és leányát, de az öreg szegényelnő, hogy ő egy várnőnek köszönje szabadulását, mikor társai hurokra kerülnek — inkább elfogadja magát, mert már jönnek a többi fegyveres várnőrök, a kiknek a Carlóba szerelmes, féltékeny Annina árulta el a csempészek hollétét. Livia, vesztélyeztetve látván Carló szerelmét és vesztélyben atyját, megőrül s a tengerbe ugrik. — A tragikus kis történet nagyon hosszúra van nyújtva, a zene édeskes egyzűnőségét pedig csak egy-két lendületesebb karének és Livia két áriája teszi hatásosabbá. A bemutatásban elért félsiker is jórészt a feladatuknak kitűnően megfelelt közreműködőket illeti. Az öreg csempészt Takács, leányát Vasquezé, a másik szerelmes lányt Diósyné kitűnően játszották és énekeltek; Arányi várnője csak az éneken volt dícséretes. Hogy a szerzőt nehányszor kihívták a lámpák elé; ez nem biztosítja a mű hosszú szinpadai életét.

MÁTYÁS KIRÁLY SZÜLŐHÁZA KOLOZSVÁRT. — Csahégyi Sándor 1900. márcziusában felvett fényképe után.

A műcsarnokból. A Képzőművészeti Társulat műcsarnokában a művészek özvegyei és árvái nyugdíjalapja javára gróf Nemes Eliza hátrahagyott műveiből rendezett kiállítás márczius 24-én záródott be. Most a tavaszi kiállításra készülnek, mely április 10-ikén nyílik meg. A beküldés határideje márczius 31-ikén esti 6 óra.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tud. Akadémia márczius 19-iki ülésén, mint minden évben József-napkor, néhai gróf Teleki József által tett szinművi pályázat eldöntésére gyűlt össze az Akadémia. A száz aranyos pályadíj ezúttal vigjátékokat illetett. Tíz pályaművet bírált meg a Jókai elnöklelte alatt Vadnay Károlyból, dr. Heinrich Gusztávól, és a Nemzeti Színház részéről Gabányi Árpádból és Somló Sándorból álló bizottság. Az akadémia összes ülésén, melyen báró Radóvszky Béla elnökölt, Vadnay Károly tett jelentést az eredményéről.

A győnge darabok megemlézése után a bíráló figyelemre méltónak tartja a «Lányok» című vigjátékot, de szerkezeti hibái miatt jutalomban nem részesíthették. Dícsérettel említi a bíráló a «Léha világ» című vigjátékot, melynek a bírálók a jutalmat egyhangulag oda is ítélték. Tulajdonképpen ez sem igazi vigjáték, hanem élénken jelenetezett regény. A tárgy: eleven keretbe foglalt nemes szerelem és boldogságra törekvő küzdelem rajza. De ha a pályamű a maga részében nem is igazi komikai mű, egy pár kirívóbb alakjában pedig végtelenségig vitt túlzás van; másfelől sok írói tulajdon érvényesül benne. Az élénk jelenetelés, a formáérték szinzerkesztés ad neki, a nyelv kellő műgondra és a fordulatok leleményre mutatnak. Az Akadémia összes ülése elfogadta a bírálók jelentését. A jelölg levél felbontása szerzőül Prém József nevével tüntette föl, a ki már többször nyert akadémiai díjat.

Az összes ülést a III. osztály ülése követte Thán Károly elnöklelte alatt. Első felolvasó Lengyel Béla volt, ki a «radio activ bariumról» értekezett. Utána Rados Gusztáv «Az orthogonális helyettesítések elméletéhez» című dolgozatát mutatta be, majd Fodor József olvasta fel dr. Schiff Ernő gyermekorvos «Ujabb adatok az újszülöttek hematológiájához» című értekezését. Végül Mocsány Sándor terjesztette elő dr. Kortész Kálmán muzeumi örökségeket «Uj-Guinea légyfannájából» című értekezését.

A mérnök- és építész-egylet márczius 18-iki közgyűlésén az évi jelentésében kívül a fő tárgy volt Hieronymi Károly elnök lemondása következtében helyének betöltése.

Hieronymi elnöki megnyitójában megemlékezett az egyesületnek harmincegy éves múltjáról, a tevékeny küzdelemről, a melyet az egyesület abban az irányban fejtett ki, hogy egyrészt a technikai kar tekintélyét juttassa érvényre, másrészt pedig az ország műszaki fejlődését mozgítsa elő. A megnyitó után Mihályi József titkár olvasta fel jelentését. Az egyesület újra bebizonyította, hogy közéletünknek tevékeny tényezője. A múlt évben munkáját 44-szer vették igénybe szakvélemények, különösen köz- és magánépületek tervbírálatainál. Az egyesület könyvtárában 4245 kötet, 725 atlasz és

A PETŐFI-EMLEKTÁBLA LELEPLEZÉSE A MAGYAR NEMZETI MUZEUMNÁL MÁRC. 15-ÉN. — Fliess-Berszós fényképe után.

966 füzet, összesen 5936 darab könyv van. A tagok száma 2187; vagyona 178,011 frt. Az ez évi költség 79,708 korona bevétellel szemben 79,670 korona kiadás. Következett nagy érdeklődés közt az elnökválasztás. A beadott 582 szavazatból Czizler Győzőre 363, Miklós Ödönre 216 esett s így Czizler lett az elnök. Végül elhatározta a közgyűlés, hogy a lelépett elnöknek, Hieronymi Károlynak arcképét megfesteti az ülésterem számára.

A budapesti újságírók egyesületének közgyűlése és lakomája. Március 18-án d. e. volt az újságírók egyesületének közgyűlése, s azt követte a szabadsajtó ünneplésére rendezett lakoma.

A közgyűlésen Vészi József elnök megnyitó beszédéből, az évi jelentés meghallgatásából, a költségvetés elintézéséből és választásokból állt. Az elnöki beszéd és a jelentések az egyesület gyarapodásáról szóltak. A tisztikar legnagyobb részt az eddigi maradt. Így elnök lett ismét Vészi József, alelnökök Deutsch Antal, Hoitsy Pál és Szabó Endre; főtájtár Szatmári Mór, tájtár Hollósy Géza, stb. — Czizlay Lajost, a segítő-alap alelnökét, az egyesület eddigi igazgatóját az egyesület érdekében kifejtett tevékenységéért örökös tiszteletbeli alelnökké választotta.

A lakomát nagyon érdekessé tették a nyilatkozatok s a résztvevők kiválósága. A sajtó ünnepére több miniszter, sok képviselő megjelent a Hungária-fogadó termében.

Az asztalfőn Jókai Mór foglalt helyet, tőle jobbra Széll Kálmán miniszterelnök és Perczel Dezső a képviselőház elnöke, balra Darányi Ignác miniszter és Vészi József az egyesület elnöke. Ott voltak: gróf Bathányi Lajos, gróf Andrássy Tivadar, Berzevics Albert, Horánszky Nándor, Kossuth Ferenc, Láng Lajos stb. képviselők. Rákosi Jenő, az Otthon elnöke, Beöthy Zoltán a Kisfaludy-Társaság, Bartók Lajos a Petőfi-Társaság elnöke, stb.

Az első felkötött Vészi elnök mondta a királyra. Ez után Jókai Mór szólott, kezében a róla nevezett billikkommal. Ékes szavakat intézett szeretett barátaihoz és szeretett ellenségeihez. A régi újságírók szívesen szólott, mikor esti 8 órakor megszűnt minden dolog a szerkesztőségben, most pedig még csak akkor kezdődik a hajnalban is tart. Megemlékezett a sajtó egykori keserves nyugiról, a cenzuráról is. Most másképp van s hogy mi mindenhez kell érteni az újságíróknak, nagy derűség közt sorolta föl. S mindezt a sokféle mesteriséget, terhet, — így végezte szavait — a sajtó szabadság rakta vállalataira. És mindennek én értem szerzője voltam. (Eljenzés és taps.) De azért — folytatta — még sem kérek tőletek bocsánatot; ne hogy nekem is azt találja mondani valaki: Te nem panaszodol, te dicsekedel. Igenis, dicsekedésre méltó pálya a mostani hírlapírás. Mi mindannyian örömmel viseljük annak a feladatát. A munka csak a rabzolónak büntetés, a szabad embernek a munka gyönyörűség. Eljenek a magyar hírlapírók! (Hosszas, élénk eljenzés és taps.)

Vészi József a magyar sajtó nevében Széll miniszterelnököt köszöntötte fel.

Széll Kálmán nagy figyelem közt emelt szót. Nálunk — mondá — a sajtó, a mely oktat, nevel, buzdít, lelkesít, eszméket és tömegeket mobilizál és mozdit meg, a mely bírál, pálmát ítél oda, vagy lesújt, a mely köztudatba viszi át a legszebb, a legnemesebb és a legnehezebb kérdéseket, a sajtó, a mely mindezt teszi, ma már az állami és társadalmi feladatok egyik elsőrendű tényezője. (Tetszés és eljenzés.) A magyar sajtó nagy hatásának és eredményének forrása az — igazság. Ez vitte a magyar sajtót diadalról-diadalra. Poharát emeli nemcsak a régi magyar újságírók emlékére, hanem emeli a magyar sajtónak jelenlegi munkásaira a pártállásra való minden tekintet nélkül, mert a magyar hazának és a magyar ügynek munkásait; és emeli poharát arra, hogy méltók legyenek azon dicsőséges tradícióikhoz, a melyek a magyar irodalomnak és a magyar sajtónak munkásait e század elejétől fogva a nemzetnek nemcsak kegyelettel ápolta alakjaivá, hanem fölmentse is tették. (Zajos tetszés, eljenzés és taps.)

Következtek most a többi áldomások. Perczel Dezső, a képviselőház elnöke az újságírók egyesületére, mint örökösi testületre, annak felvirágzására ürti poharát.

Az eljenzéssel fogadott beszéd után Szabó Endre Jókai Móra, Szatmári Mór a képviselőház jelenlevő tagjaira és elnökére: Perczel Dezsőre, Perczel Dezső az Újságírók Egyesületének virágzására. Bleicher Miksa a Kisfaludy-Társaság, a Petőfi-Társaság és az Otthon irói kör elnökeire emelt poharát. Jókai Mór jókedvű toasztban mint szülőteremtől, Darányi minisztertől, Darányi viszont Jókai Mór mint gazdálkodót és budai szőlősgazdát, Rákosi Jenő Széll Kálmánt éltette, a ki akkor jelent meg a magyar közélet háborgó vizein, a mikor a hullámok legjobban egymásra tödültek, s fehér zászlójával, lecsendesítette a hullámokat. Beöthy Zoltán poharköszöntőjében kifejti, hogy a magyar sajtónak 50 évnél hosszabb idő óta egyik legnagyobb dicsősége, hogy az emberi jogok és a nemzeti érzés szabadságának egységét mindig fenn tudta tartani. Bartók Lajos a politikai világ jelenlevő képviselőit köszöntötte fel, dr. Soltész Adolf Kossuth Ferencet éltette, ki a mellett, hogy az országos párt vezére, hírlapíró is. Kossuth Ferenc a magyar sajtó hazafiságára ürtette poharát. Végül még Czizlay Lajos köszöntötte fel Vészi Józsefet, az Újságíró-Egyesület elnökét.

VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK

1900. évi folyama. (47-ik évfolyam.)

A *Vasárnapi Ujság* szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap, hetenként két és félíven, évenként több mint 130 íven, s több mint ezer képpel jelen meg.

A *Vasárnapi Ujság Regénytára* eredeti elbeszéléseket és regényeket, többnyire illusztrálva, közöl Jókai Mórtól, Mikszáth Kálmántól, Baksay Sándortól, Gyarmathy Zsigánétól, Rákosi Viktortól, Vértesi Arnoldtól, B. Büttner Lindától, Petelei Istvántól, Szívós Bélától, Kazár Emittől, Békefi Antaltól, stb. — A külföld szépirodalmából a legjelesebbeket válogatja ki: hosszabb elbeszéléseket, regényeket.

A *Politikai Ujdonságok* a hét eseményeit kellő magyarázattal ellátott gondos, tömör összeállításban tárja az olvasó elé, úgy, hogy a közönség együtt találja benne mindazt, a mi a napilapokban elszórtan jelen meg.

A *Politikai Ujdonságok* előfizetői új év óta e lapnak hetenként egy nagy ívre terjedő politikai tartalma mellett külön díj nélkül kapják a *Világkrónika* képes heti közlönyt és a *Magyar Gazda* című havonként megjelenő gazdasági és kertészeti képes mellékletet. Ez új rendezés folytán politikai hetilapunk terjedelme melletteivel együtt bővebb, mint eddig volt; előfizetési áraink azonban az eddigiek maradtak.

A *Világkrónika* című képes heti közlöny, mely hetenként egy íven, számos képpel illusztrálva jelen meg, és az általánosabb érdekű napi események részletes magyarázatára szolgáló cikkek kivételével minden közlő nagyobb elbeszéléseket, utirajzokat, úgy szintén mulattató közleményeket, talányokat, stb.

A *Világkrónika* új-évtől kezdve az eddigénél nagyobb alakban és terjedelemben jelen meg.

Előfizetési föltételek:

A *Vasárnapi Ujság* negyedévre 4 korona, — félévre 8 korona.

A *Vasárnapi Ujság* a *Világkrónika*-val együtt negyedévre 4 korona 80 fillér, — félévre 9 korona 60 fillér.

A *Vasárnapi Ujság* és *Politikai Ujdonságok* a *Világkrónika*-val negyedévre 6 korona, — félévre 12 korona.

Azon előfizetőinket, kiknek előfizetése márczius végén lejár, fölkérjük előfizetéseik mielőbb megújítására, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

Az előfizetések a *Vasárnapi Ujság* és *Politikai Ujdonságok* kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. szám küldendők. Egyes előfizetések legcélszerűbben posta-utalvány által eszközölhetők.

MI UJSÁG?

Az özvegy trónörökösnek esküvője. A világ zajától távol, a miramarei bájós kastélyban márczius 22-ikén ment végbe Stefánia özvegy trónörökösnek esküvője gróf Lónyay Elemérral. Egész csendben, egyszerűen folyt le a szertartás. A kastély kapuján senkit sem bocsátottak be, csak a menyasszony bizalmas környezetének néhány tagját, a tanukat s az esketést végző egyházi személyzetet. A tengeri szellő a kastély ormán a Habsburg-család piros-fehér zászlaját lobogtatta. Ezt mindig felhúzzák oda, ha az uralkodó család tagja időzik a kastélyban. Márczius 22-ikén is ott lengett addig, míg a menyasszony az „igen” szót ki nem mondta; akkor bevonták. Az özvegy trónörökösnek magyar grófné lett. A főhercegnő a legutolsó napokon sok menyasszonyi ajándékot kapott. A király is gyönyörű ékszerrel küldött neki. Virágkúldeményekkel is elhalmozták, a melyek közül különösen szép volt az a magyar földről származó ibolyabokréta, melyet völgyébe az esküvő reggelén küldött neki.

Erzsébet főhercegnő, ki a házasság bekövetkeztéig édes anyja mellett maradt, márczius 22-ikén reggel utazott el Miramarból Tirolba, Griesbe. Reggel nyolc órakor mentek a pályaudvarhoz anya és leánya, s a vonat elindulásig karongfogva sétáltak a pályaudvar előtti térségen és beszélgettek. Mikor az állomásfőnök a vonat indulásának idejét jelentette, a főhercegnő könyveze megélelték egymást, s Erzsébet főhercegnő többször megindultan kezét csókolta anyjának és zokogva ment a vasúti kocsiába.

Az özvegy trónörökösnek a vonat elindulása után gyalog indult Miramare felé, de alig néhány lépés után újra megállott, kivette zsebkendőjét s addig intett lányának, a míg a vonat eltűnt szemhatárá-

ból. Erzsébet hercegnő a kocsii ablakából viszonozta anyjának az üdvözlését.

Ugyane nap érkezett Miramarba Mayer címzetes püspök, a bécsi Burg plebánosa Fischer-Colbric udvari káplánnal.

Gróf Lónyay Elemér márczius 21-ikén délután Triestből Miramareba ment menyasszonya látogatására, öcsesét, gróf Lónyay Gábort is bemutatva s aztán visszatért Triestbe. Márczius 22-ikén délelőtt 11 órakor volt az esküvő. A völgyébe öcsesével együtt csak kevéssel azelőtt érkezett. Kolonievski gróf, az özvegy trónörökösnek udvarmestere fogadta. A terembe csakhamar megérkezett a menyasszony is ezüstszerű, csipkével gazdagon díszített ruhában, nyakán, fején gyémántokkal. Kezében tartotta az ibolyabokrétát, melyet völgyébe küldött. Kíséretében volt főudvarmestere, Gondrecourt grófnő, továbbá két udvarhölgye, Pálffy Teréz és Széchenyi Melánia grófnők. Az özvegy trónörökösnek bement a kis kápolnába, a mely a betlehemi sirkápolnának hű utánpótlása. Ebben a kápolnában hallgatta Miksa császár az utolsó misét, mielőtt elment Mexikóba. A kápolna virággal gazdagon volt díszítve.

Stefánia főhercegnőt és kíséretét követték gróf Lónyay Elemér és öcsese, s a többi meghívott vendég, a kik a kápolna elő részében foglaltak helyet, míg a cselédség a kápolna háttérében maradt. Mayer püspök rövid beszédet intézett a mátkapárthoz. Beszédében különösen azt emelte ki, hogy ezt a frigyet szerelem kötötte meg, a mi biztosítékot nyújt arról, hogy zavartalan boldogság fogja övezni. A püspök ezután az ég áldását könyörögte le az új párra. Az özvegy trónörökösnek nagyon meg volt hatva, könnyezett. De erőt vett magán s a püspök kérdésére érthetően mondta az „igen” szót. Az esküvő után az új pár a nászvendégek szerencsevánatait fogadta. Kolonievski gróf megcsókolta Lónyay grófné kezét. A grófné meghatóan megölelte és megcsókolta Gondrecourt grófnét s két volt udvarhölgyét, aztán férje társaságát a kápolnából. Csak most lehetett látni, hogy a grófné egy fejjel nagyobb a férjénél. Egy órákor a kastélyban ebéd volt, melyben az esküvőn jelen volt vendégek is résztvettek. Az új pár még néhány napig Miramarban maradt, azután valószínűleg a Rivierára utazik.

Az esküvő után gróf Kolonievski telefonon tett jelentést Bécsbe az udvarnak, a honnan üdvözlések érkeztek az új párhoz. Hír szerint maga a király is küldött üdvözlést, úgy szintén az uralkodó család több tagja, számos arisztokrata, s azon egyesületek, a melyeknek az özvegy trónörökösnek védnöknője volt. Széll Kálmán miniszterelnök is üdvözlő táviratot küldött Miramarba, melyre Lónyay grófné, már mint magyar asszony, természetesen magyar nyelven válaszolt a következőképpen: »Fogadja Exzellenziád legőszintőbb köszönetem barátságos és szíves szerencsevánatait, melyek nagy örömet okoztak nekem. Stefánia.»

Stefánia főhercegnőnek védnöknője volt a királyné halála után Magyarországon és Ausztriában a Vörös-kereszt egyesületnek. A budapesti és bécsi hivatalos lapok márczius 22-iki száma közölte, hogy Ó Felsége márc. 11-én kelt kérésével a főhercegnőnek a védőség alól fölmentette és a védőséget Mária Valéria főhercegnőre ruházta.

Az özvegy trónörökösnek volt a magyar Fehér-kereszt országos elnökségének is védője. Az egyesület az esküvő napján házi kápolnájában misét mondatott a védőasszonyt menegzőknek örömeire.

A magyar hivatalos lap márczius 23-iki száma a házasságról a következő jelentést teszi közzé:

Stefánia főhercegnőnek özvegy trónörökösnek 6 eszázari és királyi Fensége folyó hó 22-én Miramarban házassági frigyet kötött nagy-lónyay és vásáros-naményi gróf Lónyay Elemér császári és királyi kamarással, a magyar országgyűlés főrendiháza örökös tagjával.

A magyar tanuló-ifjúság párisi kirándulása. Az idén nemzetközi diák-kongresszus lesz Párisban, melyen a magyar tanulók nagy számmal fognak részt venni. A magyar diákok kirándulásának védnökeül egy küldöttség Széll Kálmán miniszterelnököt kérte fel. Az ifjúság kérdését Köpösty Dezső, a budapesti egyetemi kör elnöke adta elő. Kérte a miniszterelnököt, hogy fogadja el a nemzetközi diák-kongresszus magyar osztályának védnökségét és támogassa a párisi kongresszust előkészítő debreceni országos diák-kongresszust. Széll Kálmán miniszterelnök melegenhang beszéddel felelt az ifjúság szóknakán szavaira, elfogadta a védőséget s a másik kérdés teljesítését is megígérte. Az ifjak élénk eljenzéssel fogadták a miniszterelnököt és választák.

Jókai a párisi kiállításon. A párisi kiállítás magyar csoportjának egyik legérdekesebb része lesz

A PETŐFI-EMLEKTÁBLA NEMZETI MUZEUMON.

a Jókai-szoba, a melyben kiállítják a költő összes munkáit díszkötésben, az albumokat, üdvözlő iratokat és emléktárgyakat, melyeket félszázados irói jubileuma alkalmával kapott. A kiállításra májusban megy el Jókai feleségével.

Új báró. A magyar hivatalos lap márczius 18-iki száma teszi közzé a királyi kéziratot, melylyel Ó Felsége Dóczy Lajos udvari tanácsost, a külügy-miniszterium osztályfőnökét, a jól ismert magyar író, magyar báró rangra emelte. Dóczy saját erejéből szerezte meg a hivatali pályán emelkedését. Gróf Andrássy Gyula, mikor külügyminiszter lett, Bécsbe magával vitte a nagy tehetséges fiatal embert, ki azóta a külügyminiszteriumban előkelő állást tölt be. E közben is állandón foglalkozott a magyar szépirodalommal, írt költeményeket, elbeszéléseket, színműveket s lefordította Goethe »Faust»-ját. A kitüntetett író Magyarországból is sokfelől üdvözölték.

Id. Szinyeyi József ünnepelése. Id. Szinyeyi József királyi tanácsos, az Akadémia tagja, a nemzeti múzeumi hírlapkönyvtár kezdeményezője és őre, irodalmunk rendkívüli szorgalmú, érdemes bűvára és művelője a mostani József-napkor nemcsak nevenapját, hanem születésnapját is ünnepelte. Ismerőseit, barátait szinte meglepte, hogy már 70-ik évéhez jutott a még mindig ifjú erővel és fáradhatatlansággal működő férfiú. Szívbeli is üdvözölték s kívántak neki továbbra is egészséget, kitartást. A Nemzeti Múzeum tisztikara szeretettel köszöntötte testületileg az alkalomból.

Rheuma, csusz, köszvény és epekőbajok biztosan gyógyíthatók a tudományos alapon álló Dr. Bissó-féle cziromnedv kúrával. Ismeretést ingyen és bérmentve küld Szabady János gyógyszerész Budapestben, Damjanich-utca 2/c.

Krónikus viszketűgél járó sümörbetegek ellen az orvosok által rendel *»Ichtiool-Salicyl»* ajánlat. Szagtalan és teljesen ártalmatlan. Ara egy nagy téglénynek utasításával 3 korona. Készíti Erényi Béla Szabadszállás (Pestmegye). Minden gyógytárban kapható. — Főraktár: Török J. győgytár Király-utca 12., Nádor győgytár Váci-körút 17.

Vér és hus. Mig a legtöbb vaekészítményt, mint laladás, csepp stb., melynek sápkor ellen rendelve lettek, a betegek rosszul tűrték, addig a *Vas-Somatoseben* új, kitűnő erősséget bírnak, mely a vasat természetes alakjában, tehát oly alakban tartalmazza, mint a hogy ez a tápszerben fordul elő. Minden ellenszenny nélkül használják a betegek a *Vas-Somatose*, mely a Somatose erősítő és a vas vérvétele hatását egyesíti.

Mit rendeljünk meg ünnepi ajándéknak? Mint csiszertü ünnepi ajándékot ajánljunk a fanyépek után készülő életnagyság képeket. Örökös emlék elhunytakra is; ilyenek: (fényképek után) készíti elhunytakra is; ilyenek: (fényképek után) készíti elhunytakra is; ilyenek: (fényképek után) készíti elhunytakra is; ilyenek: (fényképek után) készíti elhunytakra is. (II. Praterstrasse 61.) fennálló, többször kitüntetett Bodascher Siegfried-féle műintézet. Bővebb felvilágosítás a mai számban megjelent hirdetés ad.

HALÁLOZÁSOK.

Szász Károlyné szül. Bibó Antónia halála mély részvételt keltett országszerte s férje, az ősz püspök minden felől kapott részvételylatokat. A temetés márczius 17-ikén délután ment végbe. A végzettség előtt a gyászoló családnál élő szóval vagy írásban kifejezték részvétüket: Széll Kálmán miniszterelnök, Wlassics Gyula, Darányi Ignác, Hegedűs Sándor, Plósz Sándor miniszterek, Tisza Kálmán, Szilágyi Dezső, báró Bánffy Dezső, Berzevics Albert, Falk Miksa, báró Radvánszky Géza; Mohár Viktor, Szűry Dénes és Berzók Árpád miniszteri tanácsosok, Márkus főpolgármester, Kiss Aron, Kun Bertalan, Antal Gábor, Bartók György ref., Sárkány Sámuel és Baltik Frigyes ev. püspökök, a theol. és gimnáziumi tanárok és még számszerűen a közélet jelesei közül, írók, tudósok, egyházi férfiak. A család tagjain kívül koszorút tettek a ravatalra: báró Kemény Kálmán és felesége, Szilassy Aladár és felesége, Arany Lászlóné, öz. Török Pálné, Pártos Gyuláné, a budapesti ref. egyház, a kőbányai ref. helyi bizottság, a budapesti német ref. egyház, az orsz. Nőképző-egylet, stb. stb. — A virágokkal elhalmozott koporsót a temetés előtt a templom bejáratánál állították föl. A térségen nagy sokaság gyűlt össze. A templom is szorongásig megtelt. Az első padsorokban Szász Károly családtagjai ültek, a következő padokban ott voltak többek között: Darányi Ignác és Hegedűs Sándor miniszterek, Szilassy Mihály államtitkár, Szilágyi Dezső, Berzevics Albert, Gyulai Pál, Ghyez Béla altábornagy, Ráth György főrendiházi tag, Végh Arthur, Nedeczey János, Konkoly-Thege Miklós, Herceg Ferenc orsz. képviselő, Pfeiffer Kálmán, Forster Gyula min. tanácsosok; Leövey Sándor közigazgatási bíró, Karap Ferenc; Szily Kálmán a Tud. Akadémia főtájtára, Lipthay Sándor a műegyetem rektora, Högyes Endre, Ilsvay Lajos, Hampel József egyetemi tanárok, Baksay Sándor, Bachát Dániel, Horváth Sándor ev. esperesek, képviselők, tanárok, továbbá a hölgyek közt: Hegedűs Sándorné, Rudnay Józsefné, Hampelné Pulszky Polixena, báró Dániel Ernőné, gróf Teleki Sándorné, Szilassy Aladárné és még sokan a ref. nőegyesület tagjai közül. A szép gyászmeccnek elhangzása után Szilágyi Aron egyházkerületi főjegyző a szószékre ment és szép beszédben beszéltatta el a halottat. A beszédet ismét a fiatalok karéneke követte. Erre a koporsót, a mely mellett az öreg vendékek álltak sorfalt, fölítették a halottas díszkocsira s a menet a haragok zúgása között megindult a temetőbe. A koszorúkat külön kocsik vitték. Elő a református egyesületek tagjai mentek zászlókkal, a halott után pedig a fővárosi ref. segédlelkészek lépkedtek testületileg, a menet végén hosszú kocsisor húzódtott. A temetőben Papp Károly mondott beszédet, majd megható imát, mire a halottat átadták örök nyugalomnak.

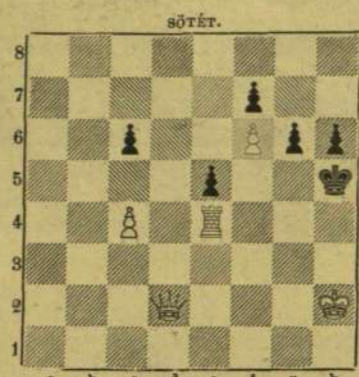
A családi gyászjelentés így szól: »Szász Károly budapesti ev. ref. lelkész, a dunamelléki ev. ref. egyházkerület püspöke, a maga és az egész rokonság nevében megtört szívvel jelenti, hogy

forrón szeretett s szerető felesége, a legjobb anyja és nagyanyja, a hű testvér és rokon, Szász Károlyné szül. Bibó Antónia...

tesen ilyen változásait láthatjuk a régi okmányokban: Gonz, Gozo, Gizo, Jesse, Denca, stb. Az I. Géza király ezüst dénárján Geva van kiveve, míg II. Géza egyik okmányán Geica-nak, másikon pedig Geythsa-nak írta magát.

SAKKJÁTEK.

2159. számú feladvány. Dubbe F.-től.

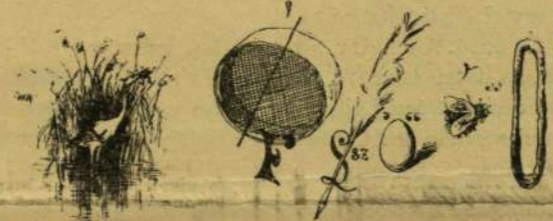
Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

A 2143. sz. feladvány megfejtése Behting Ctől.

Világos. Sötét. Világos. a. Sötét. 1. Vb4-a3 Kd3-e3: (a) 1. Kt3-e4 Kd3-c4 (b) 2. Hc3-d1 K. t. sz. 2. Hc3-e4 Kc4-b5: 3. V mat. 3. Hc4-d6 mat.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Liptóváros: Hoffbauer Antal. — Kecskemén: Balogh D. — Losonc: Demeter József. — Gyula: Nuszbek Sándor. — A pesti sakk-kör.

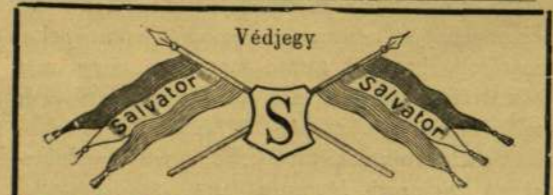
KÉPTALÁNY.

A 'Vasárnapi Ujság' folyó évi 10-ik számában közölt képtalány megfejtése: A ki rózsákból veti meg ágyát, alkudjék meg a tövisekkel.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. Szerkesztési iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9.

Gummiáruk, betegápolási cikkek serekötők (összerak F. Bergerand párisi gyárostól) legelőnyösebben beszerezhetők Polgár Sándor egyetemi kózszerkesztőnél, Bpest, Erzsébet-körút 50. 6734

Vese, húgyhólyag, húgydara és közvény-bántalmak ellen, továbbá a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál, orvosi tekintélyek által

a Lithion-forrás Salvator kitaláló sikerrel rendelve lesz. Hűnyehajtó hatású! Kellemes ízű! Könnyen emészthető! Kapható ásványvízkezelőhelyeken és gyógyszerárakban. A Salvator-forrás leírását Eperjesen. Budapest, főraktár Édeskuty L. urnál

„Henneberg-selyem“

— Csak akkor valódi ha közvetlen tőlem rendelik —

NYILT LEVÉL. Tekintetes gyógyszerész úr! 23 éves kellemetlen viszketésgépi bajomat az Ichtiol-Salicyl kenőcs 3 heti használat után teljesen elmulasztotta... Szanis Mihály orvoskiváló. Eger, 1899 július 28.

Nehézség. 50 zenedarab: legújabb táncos, kuplék, magyar dalok, műdalok stb. GERŐ IMRE kiadónál, Bpest, Erzsébet körút 52.

KIVÁLÓ ERŐSÍTŐ-SZER. FARBENBRUKEN vorm. Friedr. Bayer & Co. Elberfeld. Vörös kezek! vörös arc és orr ellen az egyetlen gyógyszer a Raditz-féle

SOMATOSE. Husból készült és ennek tárgyainál tartalmazó izetlen, könnyen oldódó Albumose készítmény a legkiválóbb erősítő-szer. Vas-Somatose atajában a sápkórosoknak

MATTONI ERZSÉ-SÓS-FÜRDŐJE BET BUDAPESTEN (BUDÁN) Idény kezdete április 1-én. Kiváló gyógyhatással bír női bajokban és altesti bántalmakban.

Dr. POLGÁR EMIL. Egészséges fekvés, jutányos lakások, jó vendéglő. Közvetlen villamos vasúti összeköttetés a fővárossal.

HENNEBERG G. selyemgyáros Zürichben. fekete, fehér és színes 45 krtól 14 frt 65 krig méterenkint — egész ruhák s blousoknak való! — Mindenki-nek postbér és vámmentesen, házhoz szállítva. Minták postafordultával küldetnek.

BUDAPESTI GYÁRAK ÉS CZÉGEK.

Uj találmány-ra!! szabadalmat eszközöl és értékesít, védjegyet lajstromoztat a Szabadalmakat Értékesítő Vállalat Budapest, VII., Erzsébet-körút 17/V. — Találmányok finanszírozása. — Felvilágosítás díjtalan. 8593

GMEHLING HERMANN cs. és kir. udvari szállító. BŐR-BUTOR-GYÁR, Budapest, VII., Damjanich-u. 6. Állandó raktár kész bőrszékelyből, fautelekből, mappákból, kályhaellenzőkből, papirkosarakból stb., stb. 8345

Dinamogépgyár és vegytermékek gyára, fémgalvanizálás és galvanoplasztikához szükséges kellékek gyára Pfanhauser Vilmos gyári raktára. Képviseleje: BAIER LIPÓT, Rökk Sülárd-utca 10. Telefon.

ÜNNEPI AJÁNDÉKNAK. már azért is alkalmas, mert örökbe megmaradó értéke van. Egy ilyen arckép egyszeres mind gyönyörűsége, dísze is. Név- és születésnap, nemesebb nászajándéknak vagy egyéb alkalmi és ünnepi ajándéknak is a legalkalmasabb, a lecsébb és örökös emlék elhunytokról is. Bodascher Siegfried kitalált arcképek festészetű műterme Bécs II. Praterstrasse 61. (A „Praterstern“ lóváltó szállóhely tömegszínházában.)

VUKOVÁRI arctisztító kenőcs VUKOVÁRI bőrszépítő szappan. A már 45 év óta dicsekedtreméltólag ismert, s a 71.012. sz. Bm. leirat követelményeinek teljesen megfelelő 8635

Hogyan maradnak szépek a nők? Legbiztosabban az arc-ápolása folytán Leichner-féle zsír-arcpor, Hermelin- és Aspasia-arcporral. E hires arcporok a legmagasabb hölgykörök és elsőrangú művésznők által előszeretettel lesznek használva, mivel azok az arcbőrnek fiatal, viruló színt adnak és alig lehet látni, hogy az arcz porozva van. Patti Adelina asszony 20 év óta Leichner Ltől szerez be arcport, Patti-crémeket és arczfestéket és összes megrendelőleveleiben, melyeket bárkinék szívesen megmutatunk, rendkívüli megelégedését kifejezve, azt mondja, hogy soha jobb gyártmányokat nem talált és hogy azokat mindig nagy örömmel fogja használni. Kapható minden üzletszerkesztésben és a gyárban. Leichner L., Berlin, Schützenstrasse 31.

CHOCOLAT MENIER

A világ legnagyobb gyára. 50,000 kilo. Kapható minden fűszer-Naponkinti eladás és csomago-kereskedésben és cukrászdában. 8557

A Franklin-Társulat főbizománya MELCZER KÁROLY könyvterjesztési vállalata Budapest, IV., Granátos-utca 4. sz. csekély havi részletfizetés ellenében ajánlja ünnepi- és alkalmi ajándéknak. Arany János balladait Zichy Mihály kartonjai és rajzaival. Rendkívül díszes két félbörkötésben ára 170 korona. 4 ballada... 36 kor. 9 ballada... 60 kor. 5... 36... 10... 72... 6... 44... 15... 96... Magyar remekírók családi könyvtára: Arany János összes munkái 7 köt. 46 kor. Kölcsey Ferencz össz. munk. 6 köt. 32 kor. Czeucz Gergely... 3... 16... Tompa Mihály... 4... 12... Kisfaludy Károly... 8... 20... Virág Benedek... 3... 16... Kisfaludy Sándor... 6... 20... Vörösmarty Mihály... 6... 24... Regények. Jókai Mór válog. regényei 35 köt. 160 kor. Vas Gereben össz. munk. 12 köt. 67.20 Jókai Miklós össz. 43... 176... Ugyanez díszes fali szekrényben 83.20 Kemény Zs. br. 8... 53... Verne Gyula regényei 20 k. i. sor. 83.60 Szépirodalmi könyvtár 26 kötet jó regény, díszes fali szekrényben 68.-

ELŐFIZETÉSI-LAP. Alólírott a Franklin-Társulat főbizománya Melczer Károly könyvterjesztési vállalatának előzetes közlése: A már megjelent kötetek megküldését, kötelezően magát a korona... állírti levél vételért... koronás havi részletben Melczer Károly könyvterjesztési vállalata pénztáránál Budapestben mindaddig fizetni, míg a gyűjtemény vételára törlesztve nincs. A fizetett részeket által még ki nem egyenlített része a küldeménynek, a szállító czég tulajdonát képezi. Jogosítva van a czég az esedékes és le nem fizetett részeket a postaköltség hozzászámításával, postai megbízás útján bevonnai, melynek be nem váltása a részletfizetési kedvezményt megszünteti és a gyűjtemény teljes árát esedékesé teszi. Lakhely és kelet: Név és állás: Olvasható aláírás kérétek.

Szép, tiszta, üde arcbőrt er el mindenki a JUNO-KENŐCS (köz- és arczkenőcs) használata által. — Teljesen ártalmatlan. Biztosan és gyorsan távolít el szepőt, májfoltot, pörpenseket (vimmerli), bőrtakákat (mitesser), bőrhámást, napégetést, arczvereséget stb. 1. számú tégely 1 korona (30 kr.). A hozzávaló JUNO-SZAPPAN 60 fillér (30 kr.) még finomabb és hatásosabb mint az 1. számú tégely 2 kor. (1 forint). Hozzávaló folyékony JUNO-SZAPPAN 80 fill. (40 kr.) JUNO-puder, (fehér, rózsá és krém színű) 1 doboz 1 korona (50 kr.) JUNO-fogpaszta, szappan nélkül, 1 korona (50 krajczár.) JUNO-fogszájvíz, egy üveg 60 fillér (30 krajczár.) 8500 JUNO-HAJFESTŐSZER. (Cromatique de Juno.) Tökéletesen ártalmatlan szer ősz vagy vörös hajzatnak (hajusz, szakál) szőke, barna vagy fekete színre való kényelmes és állandó festésére. — A használati utasítás szoros beartása mellett a festés nem sikerülése teljesen ki van zárva. A leginkább és legerősebb fogfájás egy pillanattal alatt megszűnik! amerikai fogcsappal alkalmazása folytán. Legjobb szer mindenemű fogfájás ellen. Bármilyen gyors hatás! Egy üveg ecettel és használati utasítással 90 fillér (45 kr.) 1 kor. 36 fillér előzetes beküldése ellenében bérmentes. — Fenti szerek nagyszerű hatását az elismerő- és köszönő levelek ezrei igazolják. Főraktár és egyedüli készítése a BANTLER ÖDÖN Szent Miklós gyógyszerárta hírneves JUNO készítményeknek Naponta stétküldés postával. Tomesvár, Király-utca 4.

Michelstädter S. E. és H. Sajátkészítményű cipők nagy raktára Váci-utca 3. sz. BUDAPEST, Erzsébet-körút 15. 'Triumph' cipők — gombólas, fűrés és rug nélküli — egyedüli készítője. Dr. Högyes-féle anbesz-talpatbetéttel ellátott cipők nagy raktára. 8477 Fiók-telpek: Debreczen, Beocserek, Sopron, Ujvidék, Zágráb, Brassó, Varsand, Szatmar. Minden cipő talpába az ára bele van nyomva.

